

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СТРАТЕГІЧНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

« 07 » 06 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»

Тема: «УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ ДОБИ ПОВНОМАСШТАБНОЇ
РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ»

Виконавець: здобувач вищої освіти 4 курсу, 407 групи, Ратушняк Дарія
Олександрівна

Керівник: професор кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій, д.і.н.,
професор Троян Сергій Станіславович

Нормоконтролер:

Сергій ТРОЯН

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Становлення і етапи еволюції українсько-польських відносин.....	7
РОЗДІЛ 2. Політико-дипломатичні відносини: підтримка євроінтеграційного і євроатлантичного курсу України.....	17
РОЗДІЛ 3. Військово-технічне співробітництво.....	25
РОЗДІЛ 4. Гуманітарна допомога Україні.....	37
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження теми українсько-польських відносин доби повномасштабного російського вторгнення є актуальною з низки причин. Це стосується історичного контексту, геополітичних викликів, стратегічного партнерства та соціокультурних аспектів.

Україна та Польща є сусідніми країнами, які мають значущі історичні, культурні, економічні та політичні зв'язки. Вивчення цих відносин може сприяти розумінню того, як ці зв'язки розвивалися протягом багатьох років і як вони впливають на сучасність.

Українсько-польські відносини мають складний характер через історичні події, такі як кордони, конфлікти та зміни влади. Дослідження таких етапів еволюції можуть допомогти виявити та зрозуміти причини та наслідки таких подій.

Відносини України та Польщі необхідно вивчати з політичного, економічного, соціального та культурного погляду. Це дозволяє зрозуміти вплив історичних подій на різні сфери життя обох країн та розглянути можливості співпраці та вирішення спільних проблем.

Серед науковців, які досліджували процес становлення українсько-польських відносин, можна згадати М. Зеневича, Л. Хакулу, А. Киридон, Л. Стрільчук, В. Трофимовича, І. Ільчука, Н. Чорну, Л. Чекаленко, М. Янківа та І. Тодорова .

На початку XXI століття світ стикнувся із викликом, який мав потужний вплив на геополітичну карту Європи - російська агресія проти України. Цей конфлікт, що триває, визначається не лише збройними зіткненнями на сході України, а й комплексним впливом на політичну, економічну та соціокультурну ситуацію у регіоні. У цьому контексті, ролі країн, що переживають вплив агресора, набувають нового значення, і особливо важливим є розгляд дипломатичних та політичних відносин між Україною та її сусідкою, Польщею.

Взаємовідносини між Україною та Польщею є складним плетивом історії, культури, та економічної взаємодії. З іншого боку, російська агресія викликає не тільки загрозу для національної безпеки обох країн, але й стає тестом для їхньої

спільної здатності висловлювати солідарність, розробляти ефективні стратегії відповіді та підтримувати міжнародні зусилля щодо забезпечення миру та стабільності у регіоні.

Розглянемо різноманітні аспекти політико-дипломатичних відносин між Україною та Польщею в контексті повномасштабної російської агресії. В аналізі буде враховано реакцію обох країн на сучасні виклики, спільні ініціативи, гуманітарну допомогу, а також внутрішньополітичні та міжнародні аспекти їхньої співпраці. Висвітлити ці питання допоможе визначити не тільки сучасний стан відносин, але й перспективи подальшої співпраці у важливий період для обох націй та для всієї міжнародної спільноти.

Українсько-польське військово-технічне співробітництво є важливим елементом стратегічного партнерства між двома країнами в умовах сучасних викликів та загроз, зокрема, у контексті повномасштабної російської агресії проти України. З початком агресії у 2014 році Польща виявила готовність надавати підтримку Україні, у тому числі за допомогою військово-технічного співробітництва, яке спрямоване на підвищення обороноздатності та безпеки обох країн.

Одним із ключових напрямків співпраці стало надання Польщею українській армії військової техніки та озброєння. Це сприяло підвищенню бойової готовності українських військ та дозволило зміцнити обороноздатність країни. Крім того, спільна участь українських та польських військових у навчаннях та військових вправах дозволила обмінюватися досвідом та підвищувати військову майстерність.

У контексті російської агресії проти України, українсько-польське військово-технічне співробітництво стало не лише проявом взаємодопомоги між країнами, а й важливим чинником у забезпеченні безпеки не лише обох країн, а й всього регіону. Враховуючи важливість цієї теми, подальше розглядання та аналіз українсько-польського військово-технічного співробітництва є актуальним та доцільним.

На сьогоднішній день українсько-польське військово-технічне співробітництво набуває особливої актуальності через дії Російської Федерації, спрямовані на агресію проти України.

Під час повномасштабної російської агресії проти України питання гуманітарної допомоги також набуває надзвичайного значення. Україні потрібна підтримка міжнародної спільноти для подолання гуманітарної кризи, яка виникла внаслідок військового конфлікту. У цьому контексті надзвичайно важливою стає роль Польщі, держави-сусіда з глибокими історичними та культурними зв'язками з Україною. Однак, незважаючи на очевидну потребу в гуманітарній допомозі, виникає низка складних питань і викликів. Наприклад, як ефективно організувати та розподілити гуманітарну допомогу, щоб максимально задовольнити потреби населення? Як забезпечити безпеку та надійність транспортування допомоги через кордон? Як гуманітарна допомога впливає на політичну та соціальну ситуацію в Україні? І, нарешті, як можна забезпечити довгострокові потреби українського населення не лише в період найактивнішого конфлікту, а й після його завершення? Висвітлення цих питань допоможе визначити не тільки сучасний стан відносин, але й перспективи подальшої співпраці у важливий період для обох націй та для всієї міжнародної спільноти.

Метою роботи є дослідження та аналіз динаміки розвитку українсько-польських відносин у контексті повномасштабної російської агресії проти України.

Завданнями роботи є:

- дослідити особливості всіх етапів українсько-польських відносин;
- розглянути історичний та сучасний фон взаємин між Україною та Польщею перед початком російської агресії, вивчити конкретні дії та реакції обох країн та їхні подальші стратегії;
- проаналізувати історію військово-технічного співробітництва між Україною та Польщею до початку російської агресії та у період активних бойових дій;
- опрацювати статистичні дані щодо обсягу та видів гуманітарної допомоги, наданої Польщею Україні;
- визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози гуманітарної допомоги Україні зі сторони Польщі;

- вивчити публікації у засобах масової інформації про гуманітарну допомогу з боку Польщі для отримання відображення громадської думки та впливу гуманітарної ініціативи на суспільство.

Об'єктом дослідження є українсько-польські відносини доби повномасштабної російської агресії проти України.

Предметом дослідження є вплив повномасштабної російської агресії проти України на динаміку розвитку українсько-польських відносин.

Методи дослідження. При написанні роботи була використана система загальнонаукових і спеціальних методів для отримання достовірних і об'єктивних результатів. Зокрема, для вивчення розвитку теоретичних основ і систематизацій, використовувалися методи логічної абстракції, методи узагальнення та систематизації. Опрацювання статистичних даних щодо обсягу та видів гуманітарної допомоги; визначення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз гуманітарної допомоги Україні зі сторони Польщі; аналіз засобів масової інформації.

Апробація. Окремі наукові результати дослідження були апробовані та опубліковані у межах наступних науково-практичних конференцій:

1. «Гуманітарна допомога та соціокультурний обмін між Україною та Польщею під час повномасштабного російського вторгнення». Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Дипломатія в міжнародних відносинах: сучасні виклики та перспективи». 29 лютого 2024 р.
2. «Українсько-польські політико-дипломатичні відносини доби повномасштабного російського вторгнення». XXIV Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки». Напрямок сучасні міжнародні відносини. 4 квітня 2024 р.

Публікації. 2

Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

СТАНОВЛЕННЯ І ЕТАПИ ЕВОЛЮЦІЇ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

Українсько-польські відносини мають тривалу традицію і характеризуються різними історичними періодами тісної співпраці та конфліктів. Перший етап українсько-польських відносин (до 1939 року) характеризується періодами тісної співпраці та конфліктів. На розвиток цих відносин впливали наступні фактори:

- Геополітичні зміни. У XI столітті Київська Русь та Польське королівство стали сусідніми державами. У XIII столітті ці держави об'єдналися в складі Литовсько-руської держави. Однак у XVI столітті, після Люблінської унії, Литовсько-руська держава була перетворена на Річ Посполиту, в якій українські та польські землі були об'єднані під владою польської шляхти. Цей період характеризувався значною асиміляцією українського населення, а також польським колонізаційним тиском.

- Історичні фактори. Український та польський народи мають спільну історію, яка сягає XI століття. Однак у різні періоди ці народи опинялися під різним політичним впливом, що призвело до протиріччя їхніх інтересів.

- Культурні фактори. Українська та польська культури мають багато спільного, але також мають свої відмінності. Ці відмінності часто ставали джерелом конфліктів між двома народами.

- Демографічні аспекти. Внаслідок історичних подій, українське та польське населення часто проживало в територіях змішаного населення. Це створювало додаткові можливості для взаємодії та контактів між двома народами, але також могло призводити до виникнення конфліктів [10, с. 122-124].

Перші зв'язки між українським та польським народами відносяться до XI століття, коли Київська Русь та Польське королівство стали сусідами. Протягом цього періоду відносини між двома державами були переважно мирними. Однак у XII столітті вони почали погіршуватися через експансію Польщі на схід.

У XIII столітті Київська Русь розпалася на кілька князівств, що призвело до того, що українські землі стали об'єктом боротьби між Польщею, Литвою та Золотою Ордою [40, с. 67].

У XIV столітті Литва почала об'єднувати українські землі. У 1385 році польський король Владислав Ягайло одружився з литовською княжною Ядвігою. Цей шлюб призвів до об'єднання Литви та Польщі в єдину державу.

У складі Литовсько-руської держави українські землі отримали певну автономію. Однак польський вплив в країні поступово зміцнювався.

Демографічні аспекти. Внаслідок історичних подій, українське та польське населення часто проживало в територіях змішаного населення. Це створювало додаткові можливості для взаємодії та контактів між двома народами, але також могло призводити до виникнення конфліктів.

У XVI столітті, після Люблінської унії, Литовсько-руська держава була перетворена на Річ Посполиту, в рамках якої українські та польські землі були об'єднані під владою польської шляхти. Цей період характеризувався значною асиміляцією українського населення, а також польським колонізаційним тиском [32].

У XVII столітті на українських землях виник козацький рух, який був спрямований проти польської шляхти. Козаки почали чинити опір та в 1648 році під проводом Богдана Хмельницького розпочалася козацька революція. Ця революція призвела до створення козацької держави – Війська Запорозького.

У XVIII столітті Річ Посполита розпалася, а українські землі були розділені між Російською імперією та Австро-Угорською імперією.

У складі Російської імперії українське населення піддавалося процесу русифікації, тоді як у складі Австро-Угорської імперії українське населення мало певну ступінь автономії [11, с. 9-10].

Другий етап українсько-польських відносин (1939-1991 роки) відзначався періодами напруженості та протистояння. Розвиток цих відносин був впливовий наступними факторами:

- Друга світова війна. Внаслідок радянсько-німецького пакту Молотова-Ріббентропа Західна Україна та Західна Білорусь були приєднані до Радянського Союзу, а Східна Галичина та Волинь стали частиною польської держави.

- Повоєнна епоха. У післявоєнний період відносини між Польщею та Радянським Союзом були напруженими. Це було пов'язано з тим, що Польща опинилася в сфері впливу СРСР, а українське населення Польщі піддавалося дискримінації.

- Перебудова та падіння комунізму. У 1989 році відбулися демократичні перетворення в Польщі та Радянському Союзі. Це відкрило нові можливості для розвитку українсько-польських відносин [18, с. 291-292].

Друга світова війна стала переломним моментом в історії українсько-польських відносин. Внаслідок укладеного в серпні 1939 року радянсько-німецького пакту Молотова-Ріббентропа, Західна Україна та Західна Білорусь були приєднані до Радянського Союзу, а Східна Галичина та Волинь стали частиною польської держави.

Ці зміни призвели до масового переміщення українського та польського населення. Приблизно 2 мільйони українців були переміщені з території, що відійшла до Радянського Союзу, а близько 1 мільйона поляків були переміщені з території, що відійшла до Польщі.

Переміщення призвело до численних конфліктів між українським та польським населенням. Ці конфлікти були спричинені як політичними, так і особистими причинами [16, с. 17-18].

У післявоєнний період відносини між Польщею та Радянським Союзом були напруженими. Це було пов'язано з тим, що Польща опинилася в сфері впливу СРСР, а українське населення Польщі піддавалося дискримінації.

У 1945 році була прийнята Польська конституція, яка оголосила про створення "народної держави" в Польщі. Ця конституція закріпила позицію комуністичної партії в країні, а також проводила дискримінаційну політику щодо національних меншин, включаючи українське населення [16, с. 20].

У 1956 році в Польщі відбулися масові протести, відомі як "Повстання червня". Ці протести були спрямовані проти комуністичного режиму. В результаті протестів були зроблені деякі поступки, але загальна ситуація в Польщі не зазнала змін.

У 1989 році в Польщі відбулися демократичні перетворення, які призвели до занепаду комуністичного режиму. Ці перетворення відкрили нові можливості для розвитку українсько-польських відносин.

У 1990 році відбулися перші демократичні вибори в Польщі. Перемогу на виборах здобула Солідарність, демократична опозиційна сила. Новим президентом Польщі став Лех Валенса.

У 1991 році Україна та Польща взаємно визнали одна одну як незалежні держави. Цей історичний подій став важливим кроком на шляху до розвитку дружніх та співпрацюючих відносин між Україною та Польщею [20, с. 101-102].

Третій етап українсько-польських відносин, що розпочався з 1991 року, характеризується розвитком співробітництва та партнерства. На розвиток цих відносин вплинули наступні фактори:

- Визнання незалежності України та Польщі. У 1991 році Україна та Польща взаємно визнали одна одну як незалежні держави. Цей крок мав велике значення для подальшого розвитку українсько-польських відносин.

- Розширення ЄС та НАТО. У 1999 році Польща стала членом НАТО, що ще більше зміцнило її двостороннє військово-політичне і військово-технічне співробітництво з Україною як безпосередньою державою-сусідкою альянсу. У 2004 році обидві країни стали членами Європейського Союзу, що відкрило нові можливості для співпраці в економічній, політичній та культурній сферах.

- Спільні інтереси. Україна та Польща мають спільні інтереси в таких сферах, як безпека, економіка та культура. Це сприяє подальшому розвитку їхнього співробітництва [20, с. 103-104].

Визнання незалежності України та Польщі є важливим кроком на шляху до розвитку українсько-польських відносин. Цей акт дозволив обом країнам розпочати співпрацю на основі принципів рівноправності та партнерства.

У 1991 році Україна та Польща встановили дипломатичні відносини, а в 1992 році підписали Договір про добросусідство, дружбу і співпрацю. Цей договір став фундаментом для розвитку нових українсько-польських відносин, заснованих на принципах рівноправності, партнерства та співробітництва.

На початку двосторонніх відносин між Україною та Республікою Польща формувалися основи культурної дипломатії нашої країни. Основними принципами цієї дипломатії були гуманізм, відкритість і дотримання принципів загальнолюдських цінностей і міжнародного права.

У двосторонніх відносинах з січня 1993 року по кінець 1995 року національні меншини займали центральне місце. У травні 1993 року Консультаційний комітет президентів України та Республіки Польща, який включав відповідну комісію, офіційно затвердив це.

На засіданні комітету, яке відбулося в Києві з 15 по 16 листопада 1993 року, розглядалися проблеми етнічних меншин як в Україні, так і в Польщі. Рішення було прийнято: у Варшаві буде український культурно-інформаційний центр, а в Києві буде польський центр. На жаль, до цього часу лише Польський Інститут у Києві був заснований, і це питання залишається відкритим для нас [20, с. 104-107].

У 1993 році Консультаційний Комітет визнав, що національні групи мають вирішувати додаткові проблеми.

Починаючи з 1996 року питання повернення та реституції культурних цінностей стало важливою складовою українсько-польських відносин. Відповідно до Угоди між урядом України та урядом Республіки Польща про співробітництво у справі збереження та повернення цінностей, які були втрачені та незаконно переміщені під час Другої світової війни (червень 1996 року), перше засідання Міжурядової українсько-польської комісії відбулося у Львові 14-15 травня 1997 року.

Важлива Угода про співробітництво в галузі культури, науки та освіти між урядом України та урядом Республіки Польща була підписана 20 травня 1997 року в Києві. Щоб закласти основу для договірних стосунків між цими країнами, її преамбула містила такі документи, як Паризька Хартія для нової Європи, Документ

Краківського симпозіуму з питань культурної спадщини та Європейська культурна Конвенція від 19 грудня 1954 року. У процесі аналізу цієї угоди також важливо відзначити основні принципи гуманітарних відносин між Україною та Польщею. До них належать:

- визнання культурної та етнічної близькості українців і поляків;
- визнання значного внеску цих народів у розвиток обох держав і їхніх культур;
- виявлення бажання розвивати взаємовигідне співробітництво в галузі мистецтва, культури, науки, освіти та інформації;
- пріоритетність прямих творчих зв'язків і зв'язків між людьми;

У 1999 році Україна та Польща стали членами НАТО, що ще більше зміцнило їхнє двостороннє співробітництво в рамках альянсу [43, с. 413-415].

30 листопада 2009 року Міністр культури і туризму України Василь Вовкун та Міністр культури та національної спадщини Республіки Польща Богдан Здроевський підписали Протокол про співробітництво між Міністерством культури і туризму України та Міністерством культури та національної спадщини Польщі на період з 2009 по 2012 роки. Це поклало початок новому етапу двосторонніх культурних відносин між двома країнами.

Україна та Польща стали членами Європейського Союзу в 2004 році. Це створило нові можливості для їхньої співпраці в культурі, економіці та політиці.

У 2004 році Україна та Польща підписали Угоду про співпрацю в ЄС. Розширення співпраці між двома країнами було метою цієї угоди в таких сферах, як торгівля, інвестиції, туризм та культура.

Україна та Польща уклали Угоду про співпрацю в галузі охорони здоров'я в 2005 році. Угода передбачала спільні дії та обмін досвідом щодо організації системи охорони здоров'я.

У 2007 році Польща та Україна уклали Угоду про взаємне визнання дипломів вищої освіти. У результаті цієї угоди було спрощено процес визнання кваліфікацій і дипломів між двома країнами, що призвело до більшого співробітництва в освіті та наукових дослідженнях.

Особлива увага була приділена обговоренню детального плану співпраці на 2010 р., нових можливостей співробітництва в рамках зовнішньополітичної ініціативи ЄС "Східне Партнерство", перспектив реалізації двосторонніх і багатосторонніх проектів у сфері культурної спадщини та можливостей обміну досвідом та найкращими практиками у сфері європейської інтеграції.

Міністри двох країн визнали, що необхідно дослідити широкий спектр можливостей для реалізації спільних проектів у рамках ініціативи «Східне Партнерство», зосереджуючись на розробці інвестиційних проектів, спрямованих на відновлення та активне сучасне використання культурної спадщини, спільної для українців і поляків [39, с. 35-37].

Сторони дійшли згоди щодо складних питань повернення культурної спадщини, що знаходяться на території інших держав, і зосередилися на проведенні спільних виставкових заходів, щоб дати широкій громадськості в Україні та Польщі доступ до цих об'єктів.

У 2010 році Польща та Україна уклали Угоду про співпрацю в галузі науки та технологій. Розвиток інноваційного потенціалу обох країн був стимульований угодою про спільні наукові проекти, обмін дослідниками та технологічні розробки.

У 2012 році Україна та Польща спільно організували Євро-2012, яке стало значним культурним і спортивним заходом. Цей спільний проект підвищив розуміння та співпрацю між Україною та Польщею.

Україна та Польща підписали Угоду про співпрацю в галузі туризму в 2016 році. Згідно з цією угодою, обидві країни працюватимуть разом, щоб підвищити туристичний потенціал одна одної, а також обмінюватися туристичними програмами та заходами.

Польща та Україна підписали Угоду про співпрацю в галузі цифрової економіки в 2021 році. Угода передбачала спільні проекти та обмін досвідом у галузі цифрових технологій та інформаційно-комунікаційних систем, щоб сприяти розвитку цифрової економіки та інноваційним потенціалам обох країн.

Після початку російського вторгнення в Україну в 2022 році Польща надала Україні велику кількість військової техніки, такої як танки, бронемашини, артилерія

та ракети. Польща також надала Україні гуманітарну допомогу, яка включала їжу, ліки та одяг. Крім того, Польща прийняла мільйони українських біженців, демонструючи свою відданість людству та гуманність.

Рік повномасштабної війни Росії проти України мав значний вплив на польсько-українські відносини. Тема Волині, яка раніше викликала суперечки, фактично зникла з публічного дискурсу. Польща, як ніхто інший, розуміє, що Україна не лише захищає свою свободу, але й стримує можливу агресію Росії проти Польщі. Історичний досвід польської окупації Росією підсилює цю думку. Перемога України стає гарантом безпеки Польщі, а поразка несе за собою ризики та небезпеки. Тому підтримка України відповідає стратегічним інтересам Польщі. Протягом року повномасштабної війни польська сторона уникала публічного обговорення тем, які могли б призвести до розбіжностей з Україною, усвідомлюючи неактуальність цих питань у контексті війни [2].

РОЗДІЛ 2

ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ: ПІДТРИМКА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО І ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО КУРСУ УКРАЇНИ

Російська агресія проти України, яка розпочалася в 2014 році, стала серйозним випробуванням для стабільності та безпеки в Східній Європі. В умовах цієї агресії Україна та Польща, дві країни, які ділять спільний кордон та подібні загрози, почали активно розвивати та посилювати свою дипломатичну співпрацю.

Історія дипломатичних відносин між Україною та Польщею може бути охарактеризована як складна, але в умовах російської агресії обидві країни змушені були звернутися до спільної дії. Найважливішим визначником стало розуміння того, що об'єднані зусилля необхідні для відстоювання загальних цілей стабільності та безпеки.

Обидві країни мають спільні інтереси у відстоюванні своєї територіальної цілісності, а також у підтримці принципів демократії та прав людини. Зміцнення партнерства спрямоване на розширення інтеграції в європейські та атлантичні структури, щоб створити сильний фронт відстоювання проти агресії.

Україна та Польща активно взаємодіють на різних міжнародних форумах та організаціях, зокрема в ООН, Європейському Союзі, НАТО та інших. Спільною діяльністю вони намагаються мобілізувати міжнародну спільноту для підтримки України в умовах російської агресії, а також викликати Росію до відповідальності за порушення міжнародного права.

Для забезпечення ефективного відстоювання в обличчі російської агресії Україна та Польща розвивають взаємну допомогу та підтримку. Це охоплює не лише економічну та гуманітарну допомогу, але і обмін інформацією в сфері безпеки та розвідки. Важливим елементом стає воєнно-технічне співробітництво, спрямоване на посилення обороноздатності обох країн.

Дипломатичні зусилля України та Польщі в умовах російської агресії свідчать про важливість співпраці в обличчі загрози, яка ставить під сумнів мир і стабільність в регіоні. Партнерство цих країн виявляється ключовим фактором у формуванні спільної стратегії відстоювання, що допомагає не лише об'єднувати

зусилля обох країн, але й залучати міжнародну підтримку для протистояння російській агресії та збереження миру в регіоні.

Тема дипломатичних зусиль в умовах російської агресії, зокрема співпраця між Україною та Польщею, є дуже важливою і актуальною в сучасному політичному контексті. Обидві країни стикаються з викликами, які виникають внаслідок агресивної поведінки Росії на міжнародній арені, зокрема в контексті конфлікту на сході України.

Можливі напрями співпраці між Україною та Польщею в контексті дипломатичних зусиль проти російської агресії включають:

1. Спільна дипломатична позиція: Україна та Польща можуть спільно висловлювати своє осудження щодо агресивних дій Росії та об'єднувати свої зусилля на міжнародних форумах та в організаціях, таких як Організація Об'єднаних Націй (ООН) чи Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

2. Співпраця в рамках європейських структур: Україна та Польща можуть активізувати свою роботу в Європейському союзі та інших міжнародних організаціях з метою сприяння формуванню єдиної європейської стратегії стосовно російської агресії та підтримки безпеки в регіоні.

3. Спільні економічні ініціативи: Україна та Польща можуть розглядати можливості розвитку економічних ініціатив, спрямованих на підтримку регіональної стабільності. Це може включати спільні інфраструктурні проекти, торговельні угоди та інвестиції, які сприятимуть зміцненню обох країн та їхній здатності протистояти агресії.

4. Спільна інформаційна політика: Важливим аспектом співпраці є обмін інформацією та спільна інформаційна кампанія для висвітлення агресивних дій Росії та залучення уваги світової громадськості до проблем, з якими стикаються Україна та Польща.

5. Міжнародна підтримка: Обидві країни можуть активно працювати на встановлення міжнародної коаліції або альянсу, що визначатиме спільні стратегії та заходи відповіді на російську агресію.

Важливо враховувати, що успіх спільних дипломатичних зусиль залежить від взаєморозуміння, довіри та готовності обох країн пристосувати свої інтереси для досягнення спільних цілей у забезпеченні міжнародної безпеки та стабільності [25].

Дипломатичні зусилля України та Польщі в умовах російської агресії підкреслюють їхню взаємну підтримку та важливість співпраці в забезпеченні безпеки та стабільності в регіоні. Обидві країни використовують свої дипломатичні ресурси для активного сприяння реакції міжнародної спільноти на російську агресію та забезпечення підтримки Україні в її зусиллях відстоювання своєї суверенітету та територіальної цілісності.

Україна веде активну політику євроінтеграції, спрямовуючи свої зусилля на наближення до Європейського союзу та зміцнення демократичних інститутів. Одним із ключових партнерів в цьому процесі є Польща, країна, яка вже пройшла шлях євроінтеграції та розуміє важливість такого напрямку для стабільності та розвитку регіону.

- Дипломатична та політична підтримка: Польща виступає активним прихильником європейської інтеграції України на дипломатичному рівні. Висловлюючи свою підтримку на різних міжнародних форумах, польські лідери підкреслюють стратегічне значення українського євроінтеграційного курсу для безпеки і стабільності в регіоні.
- Досвід євроінтеграції: Польща, яка стала членом Європейського союзу в 2004 році, наділяє Україну своїм досвідом євроінтеграції. Зокрема, польські експерти надають консультації та допомогу у впровадженні реформ, необхідних для відповідності європейським стандартам.
- Економічна співпраця: Польща є важливим торговельним та економічним партнером для України. Сприяючи економічному розвитку України, Польща сприяє підвищенню життєвого рівня та зміцненню стабільності в регіоні.
- Культурне та освітнє співробітництво: Польща і Україна мають глибокі історичні та культурні зв'язки. Взаємодія в сфері освіти та культури сприяє зближенню націй та розумінню цінностей, що спільні для обох країн.

- Спільне протистояння викликам: Польща та Україна є партнерами у спільному протистоянні сучасним викликам, таким як енергетична безпека, кіберзагрози та інші глобальні проблеми. Спільні зусилля обох країн сприяють зміцненню регіональної безпеки та стабільності.
- Ініціативи щодо енергетичної безпеки та інфраструктури: Польща та Україна активно співпрацюють у сфері енергетики та розвитку інфраструктури. Разом вони реалізують проекти, спрямовані на забезпечення енергетичної безпеки регіону, розбудову транспортної інфраструктури та інтеграцію українського ринку з європейським.
- Підтримка регіональної стабільності: Польща виступає за підтримку регіональної стабільності та розвитку східноєвропейських країн. Її ініціативи спрямовані на підтримку реформ в Україні та інших країнах, сприяючи вирішенню конфліктів та підтримці демократії.
- Співпраця у сфері кібербезпеки та інформаційної безпеки: Умови російської агресії наголосили на важливості кібербезпеки. Польща та Україна активно обмінюються досвідом та ресурсами у сфері кіберзахисту, зміцнюючи взаємну підтримку у вирішенні цього важливого завдання.
- Участь у міжнародних форумах та ініціативах: Польща виступає на міжнародних форумах і конференціях, де активно підтримує євроінтеграційні амбіції України. Це сприяє формуванню спільної позиції та забезпечує підтримку України на міжнародній арені.
- Забезпечення прав людини та громадянського суспільства: Польща активно підтримує розвиток громадянського суспільства в Україні та заохочує захист прав людини. Це включає фінансову допомогу для неправліньових організацій, які займаються захистом прав та свобод громадян.

Польща виступає не лише як сусід та стратегічний союзник, але і як активний партнер, що сприяє євроінтеграційному курсу України. Її різноманітні ініціативи та зусилля в різних напрямках підтримки стали ключовим чинником у забезпеченні позитивної динаміки розвитку та зміцненні відносин між двома країнами [7].

Загалом, роль та зусилля Польщі в підтримці євроінтеграційного курсу України визначаються бажанням сприяти стабільності, безпеці та розвитку регіону. Це партнерство засноване на спільних цілях та взаємному розумінні, що сприяє утвердженню європейських цінностей в обох країнах.

Україна, визначивши свій євроатлантичний курс, активно сприяє зміцненню своєї безпеки та стабільності в суміжних регіонах. Партнерство з Польщею грає ключову роль у реалізації цих амбіцій.

1. Співпраця з НАТО. Україна прагне до членства в НАТО та вже реалізує широкий спектр заходів у рамках Партнерства заради миру та співпраці (Partnership for Peace) з цією альянсною структурою. Польща, яка є членом НАТО, активно підтримує українську інтеграцію, сприяючи у вирішенні внутрішніх реформ, модернізації збройних сил та забезпеченні стандартів НАТО.

2. Підтримка участі України у миротворчих операціях. Польща та Україна активно співпрацюють у миротворчих операціях під егідою НАТО. Це включає участь у спільних навчаннях, обмін досвідом та забезпечення взаємної підтримки у миротворчих місіях, що сприяє зміцненню обох країн у контексті євроатлантичних стандартів.

3. Діалог з Європейським Союзом. Україна розвиває свої європейські амбіції через активне партнерство з Європейським Союзом. Польща, яка сама стала членом ЄС, сприяє українській інтеграції, обмінюючись досвідом, надаючи підтримку у реформах та допомагаючи в урізноманітненні взаємних економічних відносин.

4. Участь у програмах та ініціативах Європейського Союзу. Партнерство України з Польщею включає участь у різноманітних програмах та ініціативах Європейського Союзу. Це охоплює сфери економічного розвитку, енергетики, освіти, культури та інших секторів, спрямованих на гармонійний розвиток та зближення зі стандартами ЄС.

5. Обмін досвідом у сфері реформ. Польща виступає експертом та партнером для України у процесі впровадження реформ. Ініціативи обміну досвідом у сферах правової системи, адміністративної реформи та боротьби з корупцією допомагають Україні призначити високі стандарти та практики.

6. Розвиток громадянського суспільства та культурний обмін. У рамках євроатлантичних амбіцій важливим є також розвиток громадянського суспільства та культурний обмін між Україною та Польщею. Спільні проекти, форуми та культурні заходи сприяють підтримці взаєморозуміння та зміцненню суспільства.

Польща є ключовим партнером для України в реалізації євроатлантичних амбіцій. Об'єднані зусилля в сферах безпеки, оборони, економіки та культури сприяють підтримці українського шляху до членства в НАТО та Європейському Союзі.

Відносини між Україною та Польщею можна охарактеризувати як складні та багатогранні. З одного боку, їх об'єднують спільна історія, культурні зв'язки та спільні стратегічні інтереси. Польща є одним із найближчих союзників України на міжнародній арені, надаючи їй значну політичну, економічну та військову підтримку у протистоянні російській агресії. Вона також відіграє ключову роль у транзиті українських товарів до ЄС та прийнятті мільйонів українських біженців. З іншого боку, між двома країнами існують й певні розбіжності, зокрема, у питаннях історичної пам'яті. Розбіжності в інтерпретації спільного минулого, особливо трагічних подій Волинської різанини, час від часу призводять до напруження та суперечок.

Уряд Польщі підтримав у Брюсселі угоду з Україною, яка скасувала дозволи для українських перевізників. Йдеться про угоду про автомобільні перевезення вантажів між ЄС та Україною, укладену в червні 2022 року та продовжену в березні 2023 року. Ця угода стала приводом для протесту польських перевізників на кордоні з Україною. Польські перевізники вимагають повернути українським перевізникам дозволи на рух дорогами ЄС. Минулого тижня перевізники зі Словаччини також організували годинну акцію солідарності з поляками [4].

6 листопада 2023 року польські перевізники розпочали блокувати рух вантажівок у пунктах пропуску "Краківець-Корчова", "Ягодин-Дорогуськ" та "Рава-Руська-Гребенне". Причиною страйків стала надмірна конкуренція після лібералізації міжнародних перевезень між Україною та ЄС. 23 листопада до страйків

на кордоні долучилися польські фермери, які протестували на пункті пропуску "Шегині — Медика" [17].

11 грудня польські перевізники припинили страйк на пункті пропуску "Ягодин — Дорогуськ", і митниця почала працювати у звичному режимі, відновивши пропуск вантажівок в обидва боки. Однак, 18 грудня вони знову заблокували рух вантажівок на цьому міжнародному пункті пропуску. Після листопадової блокади пунктів пропуску на кордоні з Україною, 16 січня польські перевізники досягли угоди з урядом Польщі щодо "певних умов" і призупинили протест. 9 лютого польські фермери розпочали загальнонаціональний страйк, а через декілька днів оголосили про намір заблокувати всі пункти пропуску на кордоні з Україною 20 лютого [29].

22 лютого прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск заявив, що польська влада включить прикордонні переходи з Україною, а також ділянки автомобільних і залізничних доріг до списку об'єктів критичної інфраструктури. За словами Туска, це дозволить протягом найближчих годин після ухвалення рішення усунути перешкоди на польсько-українському кордоні для постачання зброї та гуманітарної допомоги [4].

Проте проблема блокади кордону ще далека від вирішення. Більше того, протест фермерів, який може фінансуватися проросійськими силами, набирає загальноєвропейського масштабу. Зокрема, президент Чехії Петер Павел прямо заявив про проросійське підґрунтя протестів фермерів у його країні. Угорський прем'єр Віктор Орбан вже закликав повністю закрити європейський ринок для української агропродукції. В ідеалі, такі спори має вирішувати Брюссель, але, як видно, вже рік структури ЄС не можуть нічого вдіяти [17].

Польські фермери протестують проти аграрної політики ЄС та імпорту дешевої сільськогосподарської продукції з України, вони блокують найбільший перехід з Україною в Дорогуську, де вантажівки чекають 92 години. Президент Польсько-української господарчої палати (PUIG) Яцек Пехота в інтерв'ю «FAZ» скаржиться, що ці блокади заважають торгівлі між усім ЄС та Україною. За даними

«FAZ», експорт Польщі в Україну у 2023 році становив 11 млрд євро, а імпорт з України – лише 4 млрд євро [1].

Дозволи для українських перевізників наразі не можуть бути відновлені, оскільки це порушить законодавство ЄС. Міжнародні угоди, укладені ЄС, є частиною права ЄС і є обов'язковими для держав-членів. Проте очікується, що Єврокомісія підтримає прохання польських перевізників щодо створення окремих смуг на кордоні для порожніх вантажівок, які повертаються з України, що могло б полегшити рух на переходах [3].

За інформацією, отриманою від Прикордонної варті Республіки Польща, 29 квітня після 10:00 за київським часом польські фермери припинили блокування руху вантажного транспорту перед пунктом пропуску "Гребенне – Рава-Руська". Оформлення та пропуск вантажівок через кордон в обох напрямках відновлено в звичайному режимі. Водночас, вантажівки, що перевозять зернові культури, не пропускатимуть на в'їзд до Польщі через "Раву-Руську". Цей вид вантажу може переміщуватися територією Польщі виключно в режимі транзиту [35].

Економічна конкуренція є проблемним питанням українсько-польських відносин. Польські перевізники протягом 2023-2024 років неодноразово блокували кордони, протестуючи проти, на їхню думку, нечесної конкуренції з боку українських колег. Проте, незважаючи на ці виклики, Україна та Польща прагнуть до розвитку конструктивного та плідного партнерства.

РОЗДІЛ 3

ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Україна та Польща є стратегічними партнерами та взаємовигідними торговельними партнерами. Вони співпрацюють у боротьбі зі спільними викликами та загрозами. При цьому важливу роль відіграє військово-політичне і військово-технічне співробітництво. Україна та Польща мають довгу історію взаємодії в області оборони та безпеки, а особливо посилили співробітництво під час російської агресії проти України. Польща виявила готовність надавати підтримку українським військам, включаючи постачання військової техніки та озброєння, надання консультаційних послуг та спільну участь у навчаннях та військових вправах. Це сприяло підвищенню бойової готовності українських військ та зміцненню обороноздатності країни.

Люблінський трикутник та Литовсько-польсько-українська бригада (ЛПУБ) є важливими елементами співпраці між Україною, Польщею та Литвою. Люблінський трикутник – це тристороння ініціатива, започаткована у 2020 році для поглиблення співпраці між Україною, Польщею та Литвою. Метою цієї ініціативи є зміцнення політичної, економічної та культурної співпраці між країнами-учасницями. Основні напрямки діяльності Люблінського трикутника включають: співпрацю у сфері безпеки, включаючи обмін інформацією та координацію дій щодо регіональних загроз; розвиток економічних зв'язків, інвестицій та торговельних відносин; підтримку євроатлантичної інтеграції України, обмін досвідом і практиками щодо вступу до ЄС і НАТО; організацію спільних культурних заходів, обмін досвідом у сфері освіти та науки.

Міністри закордонних справ України, Польщі та Литви Дмитро Кулеба, Яцек Чапутович та Лінас Лінкявічюс визнали Люблінський трикутник новою формою тристоронньої співпраці, що ґрунтується на традиціях та історичних зв'язках між країнами, зародження яких сягає століть. старий. Це надзвичайно важливо для цього механізму, оскільки сприяє розвитку Центральної Європи та сприяє європейській та атлантичній інтеграції України.

Міністри узгодили спільну декларацію, яка була прийнята 28 липня в Любліні (Польща). Учасники формату дійшли згоди щодо координації зусиль із захисту міжнародного права у зв'язку з триваючою російською агресією проти України. Як у тристоронній системі, так і в міжнародних організаціях: НАТО, ООН, Європейському Союзу, Раді Європи та ОБСЄ. Країни Люблінського трикутника сприяють відновленню територіальної цілісності України відповідно до визнаних кордонів і вимагають від Росії припинити агресію проти країни, вимагають визнання України партнером з розширеними можливостями НАТО [27].

Люблінський трикутник, закріплений у нещодавно затвердженій Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, є одним із важливих нових міжнародних форматів співпраці нашої держави. Разом з Асоційованим тріо, Квадригою та Кримською платформою, ці нові формати відображають проактивну зовнішню політику України і спрямовані на створення поясу безпеки та процвітання для України та регіону між Балтійським і Чорним морями [13].

Литовсько-польсько-українська бригада (ЛПУБ) – це багатонаціональний військовий підрозділ, створений у 2014 році з метою зміцнення військового співробітництва між Литвою, Польщею та Україною. Бригада розташована в Любліні, Польща, і має на меті: проведення спільних військових навчань і тренувань для підвищення оперативної сумісності збройних сил трьох країн, залучення до миротворчих місій і операцій під егідою ООН, ЄС та НАТО; спільна підготовка та обмін досвідом з метою підвищення обороноздатності та готовності до реагування на сучасні виклики.

Ці ініціативи демонструють прагнення України, Польщі та Литви до зміцнення регіональної безпеки та стабільності через тісну співпрацю у політичній, економічній та військовій сферах.

Польсько-українські відносини протягом останніх років носять неоднозначний характер. З одного боку, спостерігаємо значний товарообіг між нашими державами, активну участь українських трудових мігрантів у економічних процесах всередині Польщі [30], створення та розбудову Польсько-українсько-литовської бригади імені князя Костянтина Острозького та формування протягом останнього року

«Люблінського трикутника» між Варшавою, Вільнюсом та Києвом [41]. Ці деталі надихають на дискусію про надійне партнерство, яке сприяє розвитку, і навпаки, невеликі, але неодноразові непорозуміння у політичних взаємодіях, різні інтерпретації спільної історії (найінформативнішими є оцінки Волинської трагедії) руйнують основи довіри по обидва боки кордону. Існуючі розбіжності активно пропагуються Росією, серйозною перешкодою є складність розуміння стратегії один одного [38].

Українсько-польське військово-технічне співробітництво має важливе значення у забезпеченні безпеки не лише обох країн, а й всього регіону. Спільна діяльність українських та польських військових сприяє обміну досвідом та підвищенню військової майстерності, що покращує готовність до спільних дій у разі загрози безпеці.

Україна та Польща мають довгу і складну історію співробітництва в галузі оборони, яка набула нового значення в умовах російської агресії. Співробітництво між цими країнами включає обмін інформацією, військові навчання та тренування, постачання військової техніки та обмін досвідом у боротьбі з загрозами безпеці [21].

Україна та Польща активно співпрацюють у сфері безпеки через ряд спільних ініціатив та програм. Наприклад, обидві країни беруть участь у спільних військових навчаннях, таких як польсько-українські навчання "Сінь" та "Літавра", де відбувається обмін досвідом у проведенні операцій національних сил.

Україна та Польща також співпрацюють у сфері військово-технічного співробітництва, включаючи постачання військової техніки та спільні розробки нових військових систем. Наприклад, українські підприємства постачають Польщі деталі для військової техніки, а також беруть участь у спільних проектах з розробки нових технологій.

У цілому, українсько-польське військово-технічне співробітництво в умовах російської агресії є важливим фактором зміцнення безпеки та обороноздатності обох країн, а також сприяє зміцненню військових зв'язків між Україною та НАТО.

Польща надала значну підтримку українським військам у вигляді постачання військової техніки та озброєння. Це включало в себе постачання бойової техніки,

військової транспортної та авіаційної техніки, а також озброєння, необхідне для підтримки бойових операцій українських військ.

Польські експерти надавали консультаційні послуги у сфері модернізації та удосконалення бойової готовності українських військ. Це включало в себе аналіз стану бойової готовності, розробку стратегій модернізації та підвищення ефективності бойових операцій.

Українські та польські військові активно взаємодіяли у рамках спільних навчань та військових вправ. Це дозволяло обмінюватися досвідом, вивчати найкращі практики та підвищувати військову майстерність обох сторін.

Польща підтримувала українсько-польську ініціативу з підвищення обороноздатності та безпеки у регіоні. Це включало в себе спільні проекти з модернізації оборонної інфраструктури, обмін інформацією та координацію дій у разі кризових ситуацій.

Польська допомога українській армії в умовах російської агресії стала важливим фактором у зміцненні обороноздатності України та забезпеченні безпеки регіону.

Польща надає значну допомогу українській армії в умовах російської агресії, сприяючи зміцненню обороноздатності та безпеки України. Ця допомога включає в себе постачання військової техніки, надання консультаційно-технічної допомоги, тренування військових особовостей та спільні військові навчання.

Польща активно підтримує Україну у військово-технічній сфері, надаючи важливу технічну допомогу. Наприклад, Польща постачала Україні військову техніку, таку як вертольоти та польські розвідувальні дрони. Крім того, польські фахівці надають консультації з питань військової техніки та обладнання.

Україна та Польща також співпрацюють у проведенні спільних військових навчань та тренувань, що сприяє підвищенню рівня готовності військ обох країн до можливих загроз. Такі навчання дозволяють обмінюватися досвідом та навичками у проведенні військових операцій.

Польща взяла на себе обов'язок допомагати Україні у зміцненні обороноздатності ще до того, як російське вторгнення набрало повномасштабного

характеру. У січні 2022 року польська сторона оголосила про своє рішення передати Україні військове спорядження. У нашому матеріалі ми розглянемо, яку військову допомогу Польща надала Україні, на основі публічно доступної інформації.

Польща передала українським військовим бронетехніку, артилерію та літаки радянського виробництва, а також їхні польські модифікації. Також було передано різні види стрілецької зброї, боєприпаси, амуніцію та інше військове спорядження.

Уряд Польщі підтвердив, що продовжує постачати озброєння в Україну в рамках раніше укладених контрактів, зокрема, найбільший контракт, підписаний після 1989 року – на постачання гармати-гаубиці «Краб». Крім того, діє міжнародний хаб поблизу Жешува, через який здійснюється постачання військової допомоги Україні.

Недовго до вторгнення Росії, наприкінці січня, польська сторона заявила про намір передати Україні оборонне озброєння, яке Київ обере із списку, запропонованого Варшавою.

Вже 1 лютого прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький заявив про готовність Польщі надати Україні зенітно-ракетні комплекси (ЗРК) типу "Грім", різні безпілотні літальні апарати та боєприпаси. Наступного дня міністр оборони Маріуш Блащак оголосив, що Україна отримає новітній пілотований мобільний зенітно-ракетний комплекс Piorun.

Система Piorun є модернізованою версією польської системи Mesco Grom. Польща також надасть Україні 60-мм легкі піхотні міномети LMP-2017 і 40-мм ручні гранатомети RGP-40 в рамках другого раунду оборонної допомоги.

Після початку масштабної війни між Росією та Україною Польща вирішила надати українській армії бронетехніку, в тому числі танки. Україна отримала від Польщі понад 260 танків різних моделей, бойові машини піхоти БМП-1 та бронетранспортери. На озброєнні Збройних сил України перебувають польські танки Т-72М1 і Т-72М1R, а також танки Leopard 2, надані Польщею в рамках "Танкової коаліції".

Танк Т-72М є експортною версією радянського Т-72А, причому Т-72М1R отримав багато вдосконалень, включаючи нові системи спостереження та

управління вогнем. У 2023 році Польща також передала Україні 60 танків РТ-91, розроблених на базі Т-72М1. Бронетранспортери "Росомаха", також передані Україні, є тримісними і були побудовані для польської армії за ліцензією фінської компанії Patria AMV. У квітні 2023 року Польща підписала спільну угоду, що фінансується ЄС і США, на постачання 100 бронетранспортерів "Росомаха" для України, яка була Закупівлю було розпочато.

У травні 2022 року Польща оголосила, що надасть Україні 155-мм клубні самохідні артилерійські системи АНС.

Польські військові навчили 100 українських військовослужбовців обслуговувати цю техніку. Разом з гаубицями Україна також отримала командну машину для управління гаубицями.

АНС club - польська самохідна артилерійська система, що базується на башті, ліцензованій від британської гаубиці AS90, з шасі на базі корейської платформи K9 Thunder. Вона має ефективну дальність стрільби 30 км і максимальну дальність стрільби 40 км. Виробником артилерійської системи є Huta Stalowa Wola, що входить до складу Polska Grupa Zbrojeniowa.

До України на навчання були направлені польські фахівці з компанії PGZ Service Orel, яка займається ремонтом клубних систем.

Загалом на озброєнні Збройних сил України перебуває понад 50 систем; як повідомляється, у червні 2022 року Україна підписала контракт на закупівлю близько 60 одиниць цих гаубиць на суму понад 2,7 мільярда злотих (650 мільйонів доларів США). Україна стала першим польським експортним покупцем цього типу зброї.

Українська артилерія отримала 122-мм артилерійські снаряди вітчизняного виробництва для самохідної артилерійської установки 2С1 "Гвоздика". Це осколково-фугасні снаряди OF-462 виробництва польської компанії MESKO S.A. Загальна вага заряду цих снарядів становить 21,76 кг, а вага металевого заряду - 3,8 кг. Вони призначені для ураження живої сили, артилерії, мінометних батарей та фортифікаційних споруд противника.

Збройні сили України отримали польську зенітну установку ZU-23-2SR. ЗУ-23-2КП - це версія зенітної установки-близнюка ЗУ-23, розробленої ще в Радянському Союзі.

Для ураження цілей використовуються 23-мм запалювальні та підкаліберні трасуючі снаряди. Максимальна дальність стрільби становить 2 500 метрів, а висота польоту - 1 500 метрів.

Українські ППО використовують польські зенітні САУ ЗСУ-23-4 "Шилка". У соцмережах опублікували фотографії апарату в типовому польському камуфляжі.

Ці комплекси ППО використовуються в підрозділах ППО бригад для прикриття бронетехніки в бойових порядках. Проте в реаліях російсько-української війни з його допомогою можна збивати безпілотники та знищувати наземні цілі.

ЗРК «Оса» на озброєнні українських військових та отриманий з Польщі. Про передачу Україні цих систем ППО раніше жодна сторона не повідомляла. Також невідома кількість переданих машин.

Пізніше стало відомо, що Україна експлуатує модернізований польський зенітно-ракетний комплекс (ЗРК "Оса") під назвою Osa-AKM-P1 Żądło. Оприлюднено відео збитого російського безпілотника Орлан-10.

Ці комплекси поляки удосконалили пасивними прицільними та пошуковими оптико-електронними станціями. Вони дозволяють здійснювати пошук і обстріл повітряних цілей без використання РЛС, яка тепер не виявляє місцезнаходження комплексу. Скільки таких ракет «земля-повітря» отримала Україна, невідомо.

Також в Україні працюють польські зенітно-ракетні комплекси S-125 Nawa SC. Жодна сторона раніше не заявляла про передачу комплексів.

S-125 Nawa SC (System Cyfrowy — Digital System) — польська модернізована версія радянської системи ППО С-125 Нева-М 1960-х років. Система розроблена для ураження маловисотних пілотованих і безпілотних аеродинамічних цілей з діапазоном висот 20-18 тис. метрів і дальністю 3,5-25 кілометрів. На користь Війська Польського комплекс пройшов два етапи модернізації.

Це оновлення може збільшити дальність виявлення цілі. Дальність ураження залишається без змін. Зокрема, підвищено ефективність і скорострільність комплексу.

Для посилення спроможностей Повітряних сил ЗСУ Польща передала Україні 10 винищувачів МіГ-29.

Наприкінці квітня Military Daily повідомляло, що в небі над Польщею повітряні спостерігачі сфотографували без розпізнавальних знаків літак МіГ-29, який, ймовірно, прямував до України. Хоча ці винищувачі старіють і морально застаріли, вони все ще здатні виконувати завдання протиповітряної оборони та протистояти російським крилатим ракетам.

Також Україна закупила у Польщі невідому кількість автоматів GROT. Військові ЗСУ почали отримувати такі польські автомати навесні 2022 року.

Польща надала значну військову допомогу Україні з початку повномасштабного вторгнення Росії. До них відноситься безпосереднє постачання різноманітної зброї, боєприпасів, амуніції та військового обладнання, а також військового обладнання безпосередньо від національних сил.

Це дозволяє Збройним Силам України швидко замінювати втрачені танки, бойові машини піхоти (БМП) та іншу техніку. Крім того, дуже необхідним для українських захисників є забезпечення боєприпасами до різних систем озброєння та артилерії.

Передача Україні засобів протиповітряної оборони також стала важливою для підвищення здатності збивати російські літаки, гелікоптери, безпілотники та крилаті ракети. Польська оборонна допомога стала важливим чинником забезпечення України військовими засобами для боротьби з російськими загарбниками, озброєння та оснащення військових частин.

У цілому, польська допомога українській армії грає важливу роль у забезпеченні безпеки та стабільності в регіоні, сприяючи зміцненню обороноздатності України у контексті російської агресії.

Перспективи українсько-польського військово-технічного співробітництва є важливим аспектом зміцнення обороноздатності обох країн та забезпечення безпеки в регіоні. Нижче розглянемо детальніше ці перспективи:

1. Спільні військові навчання: Україна та Польща можуть продовжити розвивати спільні військові навчання та тренування для підвищення взаємодії своїх військ. Це дозволить обом країнам підвищити ефективність спільних операцій та взаємодії у разі загрози безпеці.

2. Обмін військовою технікою: Україна та Польща можуть обмінюватися військовою технікою та озброєнням для підвищення своєї бойової готовності. Цей обмін може стати основою для спільного виробництва військової техніки та зброї.

3. Спільна боротьба з кіберзагрозами: Україна та Польща можуть співпрацювати у сфері кібербезпеки для захисту своїх інформаційних ресурсів від кібератак та кібершпигунства. Це дозволить обом країнам підвищити стійкість своїх інформаційних систем до потенційних загроз.

4. Розвиток військової науки та технологій: Україна та Польща можуть співпрацювати у сфері розвитку військової науки та технологій для створення нових типів зброї та військової техніки. Це дозволить обом країнам збільшити свою обороноздатність та конкурентоспроможність на міжнародному ринку зброї.

5. Спільна реакція на гуманітарні кризи: Україна та Польща можуть співпрацювати у наданні гуманітарної допомоги та відновленні постраждалих територій в разі виникнення гуманітарних криз.

6. Участь в спільних оборонних проектах: Україна та Польща можуть брати участь у спільних оборонних проектах Європейського союзу та НАТО для підвищення своєї обороноздатності та інтеграції у євроатлантичні структури безпеки.

7. Перспективи українсько-польського військово-технічного співробітництва є важливим аспектом зміцнення обороноздатності обох країн та забезпечення безпеки в регіоні. Нижче розглянемо детальніше ці перспективи:

8. Спільні військові навчання: Україна та Польща можуть продовжити розвивати спільні військові навчання та тренування для підвищення взаємодії своїх

військ. Це дозволить обом країнам підвищити ефективність спільних операцій та взаємодії у разі загрози безпеці.

9. Обмін військовою технікою: Україна та Польща можуть обмінюватися військовою технікою та озброєнням для підвищення своєї бойової готовності. Цей обмін може стати основою для спільного виробництва військової техніки та зброї.

10. Спільна боротьба з кіберзагрозами: Україна та Польща можуть співпрацювати у сфері кібербезпеки для захисту своїх інформаційних ресурсів від кібератак та кібершпигунства. Це дозволить обом країнам підвищити стійкість своїх інформаційних систем до потенційних загроз.

11. Розвиток військової науки та технологій: Україна та Польща можуть співпрацювати у сфері розвитку військової науки та технологій для створення нових типів зброї та військової техніки. Це дозволить обом країнам збільшити свою обороноздатність та конкурентоспроможність на міжнародному ринку зброї.

12. Спільна реакція на гуманітарні кризи: Україна та Польща можуть співпрацювати у наданні гуманітарної допомоги та відновленні постраждалих територій в разі виникнення гуманітарних криз.

13. Участь в спільних оборонних проектах: Україна та Польща можуть брати участь у спільних оборонних проектах Європейського союзу та НАТО для підвищення своєї обороноздатності та інтеграції у євроатлантичні структури безпеки.

Українсько-польське військово-технічне співробітництво має великий потенціал для підвищення безпеки та стабільності в регіоні. Обидві країни можуть досягти значних успіхів у зміцненні своєї обороноздатності та захисту від загроз безпеки шляхом розвитку співробітництва в області оборони та військової техніки [8].

Українсько-польське військово-технічне співробітництво має великий потенціал для підвищення безпеки та стабільності в регіоні. Обидві країни можуть досягти значних успіхів у зміцненні своєї обороноздатності та захисту від загроз безпеки шляхом розвитку співробітництва в області оборони та військової техніки.

Українсько-польське військово-технічне співробітництво має велике стратегічне значення для обох країн, особливо в контексті російської агресії. Однак, існують ряд викликів та перешкод, які ускладнюють цей процес і вимагають уваги та пошуку оптимальних рішень.

На сьогоднішній день, співробітництво між Україною та Польщею у сфері військово-технічної сфери характеризується наявністю ряду позитивних аспектів, таких як обмін досвідом, спільні навчання та виробництво певної військової техніки. Однак, на шляху співробітництва стоять серйозні виклики та перешкод.

Основні виклики:

1. Політичні вимоги: Напружені політичні відносини між країнами можуть ускладнити процес співробітництва та обміну технологіями.

2. Бюджетні обмеження: Обмежені бюджетні ресурси можуть стати перешкодою для розширення співпраці в сфері військово-технічного співробітництва.

3. Технологічні обмеження: Наявність обмежень у виробництві та обміні технологіями може ускладнити розвиток співробітництва між країнами.

4. Геополітична ситуація: Гостра геополітична ситуація в регіоні може вплинути на співробітництво між Україною та Польщею у військово-технічній сфері.

Можливі шляхи подолання перешкод:

1. Збільшення дипломатичних зусиль: Важливо зберігати конструктивний діалог та підтримувати сприятливу політичну атмосферу для співробітництва.

2. Фінансова підтримка: Надання фінансової підтримки для реалізації спільних проектів та програм у сфері військово-технічного співробітництва.

3. Технологічний обмін: Здійснення технологічного обміну для забезпечення доступу до передових розробок у галузі військової техніки та зброї.

4. Розвиток військово-технічної бази: Поступовий розвиток власної військово-технічної бази для забезпечення незалежності від імпорту.

5. Культурні різниці: Різниця у культурі та підходах до військово-технічної справи може стати перешкодою у взаєморозумінні та співпраці між українськими та польськими військовими.

6. Лінійність управління: Різниця у структурах управління та стратегічному плануванні може ускладнити координацію спільних проектів та програм.

7. Санкції та обмеження: Наявність міжнародних санкцій та обмежень може ускладнити обмін технологіями та співпрацю у військово-технічній сфері.

Можливі шляхи подолання додаткових перешкод:

1. Культурний обмін: Здійснення культурного обміну та спільних культурних івентів для підвищення взаєморозуміння та довіри між військовими.

2. Адаптація управлінських моделей: Адаптація управлінських моделей та стратегій до специфіки партнера для покращення координації та ефективності співпраці.

3. Пошук альтернативних шляхів: Пошук альтернативних шляхів обходу санкцій та обмежень для забезпечення продовження співпраці.

Незважаючи на існуючі виклики та перешкоди, українсько-польське військово-технічне співробітництво залишається важливим і перспективним напрямком для обох країн. Шлях до подолання цих перешкод лежить у підтримці взаєморозуміння, відкритому діалозі та пошуку оптимальних рішень для спільного розвитку та зміцнення безпеки в регіоні.

Українсько-польське військово-технічне співробітництво є важливим стратегічним напрямком для обох країн. Для успішного подолання викликів та перешкод необхідно вдосконалювати співпрацю у всіх аспектах, від політичного до технологічного, та шукати оптимальні шляхи розвитку співробітництва.

РОЗДІЛ 4

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ

Історія відносин між Польщею та Україною є складною та неоднозначною, але вона демонструє глибокі зв'язки, які формувалися протягом багатьох століть. Сьогодні ці дві країни є стратегічними партнерами та союзниками, об'єднаними спільними цінностями та прагненням до миру, стабільності та процвітання в регіоні.

Польща та Україна поділяють спільні цінності свободи, демократії, поваги до прав людини та верховенства права. Ці фундаментальні принципи є наріжним каменем їхніх двосторонніх відносин і основою для тісної співпраці.

І Польща, і Україна пережили важкі періоди боротьби за свою незалежність і державність. У ХХ столітті обидві країни були свідками різних форм загарбницьких режимів і авторитарних урядів, які прагнули придушити їхню національну ідентичність і підкорити їхню волю. Україна зазнала радянської окупації, тоді як Польща зазнала військової агресії та окупації як нацистської Німеччини, так і Радянського Союзу. Проте обидві країни виявили велику силу волі та самовідданість у боротьбі за свою незалежність. Вони стояли пліч-о-пліч у своїх зусиллях відстояти свої права та демократичні цінності. Цей спільний досвід боротьби за свободу сприяв формуванню міцних зв'язків солідарності та взаєморозуміння між двома народами. Такий спільний історичний шлях став потужним фундаментом для формування глибоких і міцних зв'язків між Польщею та Україною. Взаємопідтримка, взаєморозуміння та солідарність, сплетені на основі спільних труднощів і перемог, визначають сучасні відносини між цими двома країнами та сприяють подальшому розвитку їхнього співробітництва в різних сферах [6, с. 60].

Таблиця 1

«Конвергенція цінностей та взаємної підтримки Польщі та України»

Сфера	Характеристика
Демократичні цінності	Захист прав людини і основних свобод; Верховенство

	права; Плюралізм та свобода слова
Євроінтеграційні прагнення	Прагнення до вступу в ЄС та НАТО; Впровадження європейських стандартів; Зміцнення демократичних інститутів
Безпека та територіальна цілісність	Протидія зовнішній агресії; Повага до суверенітету; Підтримка миру і стабільності в регіоні
Культурна близькість	Спільна історична спадщина; Обмін культурними цінностями; Підтримка діаспор в обох країнах
Гуманітарна солідарність	Надання притулку біженцям; Гуманітарна допомога під час криз; Співпраця з міжнародними організаціями

Джерело: підготовлено автором

Ця таблиця ілюструє ключові сфери, в яких Польща та Україна демонструють тісну конвергенцію своїх цінностей та взаємну підтримку. Від захисту демократії та прав людини до культурного обміну та гуманітарної допомоги, ці дві країни об'єднані спільними принципами та солідарністю. Таке міцне підґрунтя сприяє зміцненню їхніх партнерських відносин та взаємовигідної співпраці.

Польща та Україна – країни, які прагнуть інтегруватися в європейську спільноту на основі спільних європейських цінностей. Обидві держави активно працюють над зміцненням демократичних інститутів, захистом прав людини та верховенством права. Ця спільна мета об'єднує їх у спільному прагненні до стабільності, безпеки та процвітання в регіоні. Солідарність між Польщею та Україною виявилася особливо важливою під час повномасштабної російської агресії проти України. Польща стала одним із найактивніших прихильників української справи на міжнародній арені, надаючи всебічну підтримку та допомогу. Ця солідарність базується на глибокому розумінні важливості захисту демократичних цінностей і територіальної цілісності суверенної держави. Взаєморозуміння та спільне прагнення до свободи, демократії та суверенітету є ключовими компонентами цієї солідарності. Ці цінності стають основою для співпраці між Польщею та Україною в різних сферах, а також допомагають обом країнам

подолати виклики та перешкоди, з якими вони стикаються на шляху до майбутнього в Європі [37, с. 153].

Спільні цінності та солідарність між Польщею та Україною проявляються не лише на політичному та економічному рівнях, а й у культурній, освітній та гуманітарній сферах. Обидві країни активно співпрацюють у сфері обміну досвідом, підтримки культурних ініціатив та розвитку міжлюдських контактів. У сфері культури між двома народами відбувається активний обмін, спрямований на вивчення та взаємне пізнання культурних традицій, мови, літератури, мистецтва та інших сторін культурного життя. Це сприяє поглибленню взаєморозуміння і зближенню народів. В освітній сфері обидві країни співпрацюють у викладанні мов, обміні студентами та науковцями, організації спільних наукових заходів та конференцій. Це сприяє розвитку освіти в обох країнах і сприяє обміну знаннями та ідеями. У гуманітарній сфері діють спільні проекти та ініціативи, спрямовані на підтримку людей, які потребують допомоги, а також на сприяння міжкультурному діалогу та взаєморозумінню. Це сприяє зміцненню дружніх відносин між народами та покращенню якості життя громадян обох країн [12, с. 106].

Отже, незважаючи на виклики та труднощі, які виникали протягом історії, Польща та Україна зуміли зберегти та розвинути міцні зв'язки, засновані на спільних цінностях та солідарності. Ця основа є міцною базою для подальшого зміцнення стратегічного партнерства та взаємовигідної співпраці між двома країнами.

Види гуманітарної допомоги від Польщі:

1. Надання притулку біженцям

Одним із найвизначніших проявів гуманітарної допомоги Польщі Україні під час повномасштабної російської агресії стало надання притулку мільйонам українських біженців, які були змушені залишити свої домівки через військові дії та руйнування.

Після 24 лютого 2022 року Польща відкрила свої кордони для українців, які були змушені тікати від війни на території України. Польський уряд швидко та ефективно відреагував на гуманітарну кризу, що виникла внаслідок російської

агресії, і розгорнув систему прийому та розміщення біженців. Для тимчасового та постійного проживання українських біженців Польща використовувала різноманітні об'єкти, зокрема притулки, табори, гуртожитки та навіть приватні помешкання польських громадян. Ця широка мережа закладів дозволяла надавати українським біженцям не лише притулок, а й необхідні гуманітарні та соціальні послуги. Польський уряд разом із громадськими організаціями та волонтерами активно надавав не лише матеріальну, а й психологічну допомогу українським біженцям, які постраждали від військових дій. Така швидка та відкрита відповідь Польщі на гуманітарну кризу свідчить про її велику готовність допомогти сусідній країні у важкий час. Станом на сьогодні Польща відкрила свої заклади та системи прийому для понад 1,5 мільйонів українських біженців, які шукають притулку від війни. Серед них більшість – жінки та діти, яким польський уряд забезпечує належні умови проживання. Українським біженцям надається доступ до їжі, медичної допомоги та психологічної підтримки. Щоб забезпечити їхні основні потреби, польський уряд також надає фінансову допомогу. Ця інтенсивна гуманітарна відповідь свідчить про готовність Польщі допомогти українському народу у важкі часи [24, с. 72].

Таблиця 2

«Польська гостинність для українських біженців»

Аспект	Характеристика
Масштаби	Прийнято понад 1,5 млн українських біженців; Більшість - жінки та діти
Розміщення	Притулки, табори, гуртожитки; Приватні помешкання поляків; Належні умови проживання
Забезпечення	Харчування; Медична допомога; Психологічна підтримка; Фінансова допомога
Участь	Уряд Польщі; Громадські організації; Волонтерські рухи; Міжнародні організації (UNHCR)
Значення	Прояв солідарності та гостинності; Забезпечення безпеки та захисту; Зміцнення українсько-польських зв'язків

Джерело: підготовлено автором

Ця таблиця ілюструє різноманітні аспекти гостинності Польщі у наданні притулку мільйонам українських біженців під час повномасштабної російської агресії. Від масштабного розміщення до всебічного забезпечення та участі різних зацікавлених сторін, Польща продемонструвала свою відданість гуманітарним цінностям та підтримку українського народу в складний для нього час. Такий жест доброї волі та солідарності сприяє зміцненню міцних зв'язків між двома дружніми країнами.

Важливу роль у наданні притулку українським біженцям відіграють польські громадські організації та волонтерські рухи. Вони виявилися ключовими учасниками процесу проживання, догляду та інтеграції іммігрантів у польське суспільство. Польські волонтери та громадські організації беруть активну участь у вирішенні гуманітарної кризи, що виникла внаслідок війни в Україні. Вони координують процес надання допомоги, організовують транспортування біженців до місць розміщення та надають їм необхідні послуги. Зусиллями волонтерів створено центри додаткової допомоги українським біженцям, де їм надають харчування, медичну допомогу, а також психологічну та соціальну підтримку. Волонтери також допомагають у забезпеченні матеріальних потреб, організовують освітні та культурні заходи для інтеграції біженців у новому середовищі. Діяльність волонтерів та громадських організацій відіграє значну роль у спільній підтримці та допомозі українським іммігрантам, покращенні їх життя та сприянні успішній адаптації в новому середовищі. Польща плідно співпрацює з Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) та іншими міжнародними гуманітарними організаціями з метою координації зусиль у наданні притулку та гуманітарної допомоги українським біженцям. Така співпраця створює ефективний механізм розподілу ресурсів та надання комплексної підтримки переселенцям, які потребують захисту та допомоги. Співпрацюючи з УВКБ ООН та іншими міжнародними організаціями, Польща може краще організувати прийом і розміщення біженців, надати їм необхідні гуманітарні послуги та захистити їхні права. Крім того, така співпраця дає змогу координувати реагування на нагальні гуманітарні потреби та ефективно впливати на подолання труднощів, з якими

стикаються біженці під час переселення та адаптації в новому середовищі. Завдяки співпраці з міжнародними партнерами Польща може забезпечити ширший доступ до ресурсів, експертних знань та досвіду, що допомагає зробити гуманітарну допомогу більш ефективною та успішною. Ця спільна робота є важливим елементом у вирішенні глобальних викликів, пов'язаних із масовим переміщенням людей та захистом прав людини [33, с. 41].

Таким чином, надання притулку українським біженцям у Польщі є яскравим проявом солідарності та гуманітарної підтримки в цей складний для України час. Ця допомога не лише забезпечує безпеку і захист мільйонам українців, але також демонструє міцну дружбу та партнерство між двома країнами.

2. Матеріальна допомога

Окрім надання притулку українським біженцям, Польща надає масштабну матеріальну допомогу для підтримки мирного населення в Україні. Ця допомога відіграє життєво важливу роль у контексті триваючої війни та руйнувань, спричинених російською агресією.

Польський уряд виявив велику гуманітарну відповідальність, виділяючи значні кошти на допомогу Україні у часи кризи. Зокрема, понад 370 млн євро було виділено на закупівлю та доставку в Україну необхідних товарів, таких як продукти харчування, ліки, засоби гігієни, одяг та інші товари першої необхідності. Цей величезний фінансовий внесок покликаний забезпечити не лише фізичну, а й соціальну підтримку українському населенню, яке постраждало від війни. Лише за перші 6 місяців 2022 року в Україну відправлено понад 16 тис. тонн гуманітарних вантажів, що свідчить про важливість та належну організацію процесу доставки допомоги. Це свідчить не лише про конкретні дії Польщі, а й про глибоке розуміння необхідності підтримки України в її найважчий час. Допомога у вигляді гуманітарних товарів є ключовим елементом міжнародної солідарності та сприяє зміцненню відносин між Польщею та Україною. Польські неурядові організації та волонтерські рухи виявилися надзвичайно мобілізованими та ефективними у зборі коштів для допомоги українським біженцям. Завдяки їхнім зусиллям та активній праці з пожертв громадян Польщі було зібрано неймовірну суму – близько 85

мільйонів злотих, що становить приблизно 18 мільйонів євро. Ці кошти стали основним джерелом фінансування закупівлі необхідних товарів і послуг для українських іммігрантів. Зібравши таку велику суму, громадські організації та волонтери продемонстрували велику солідарність і готовність допомогти тим, хто опинився у скрутному становищі. Цей внесок відображає не лише величезний рівень підтримки українського народу в польському суспільстві, а й силу та потенціал громадських ініціатив у вирішенні гуманітарних криз. Завдяки цим жертвам та зусиллям волонтерів вдалося надати додаткові ресурси та підтримку потребуючим українцям. Це також свідчить про важливість і потужний вплив державного сектору у вирішенні глобальних гуманітарних проблем [42, с. 146].

Польща виявилася ключовим транзитним коридором для гуманітарної допомоги з інших країн в Україну. Територією Польщі проїхало понад 3,5 тисячі вантажівок, які перевозили різноманітні гуманітарні вантажі, які допомогли забезпечити основні потреби громадян України, які постраждали внаслідок конфлікту. Загальна вага цих вантажівок перевищила 100 тис. тонн. Цей величезний потік гуманітарної допомоги, що пройшов через Польщу, свідчить про важливу роль країни в міжнародних гуманітарних зусиллях на підтримку України. Польща продемонструвала готовність і здатність забезпечувати не лише власних громадян, а й виступати мостом для транспортування гуманітарної допомоги туди, де вона найбільше потрібна. Ця ініціатива свідчить не лише про усвідомлення Польщею своєї гуманітарної відповідальності, а й про готовність допомагати та співпрацювати з іншими країнами та міжнародними організаціями у вирішенні глобальних криз, особливо в умовах військового конфлікту та гуманітарної катастрофи. Величезним внеском у забезпечення основних потреб українських біженців, які потрапили в скрутне становище внаслідок російської агресії, стала матеріальна допомога Україні з боку Польщі [44, с. 17].

Польща виявила надзвичайну готовність допомогти, надаючи широкий спектр гуманітарної допомоги, яка охоплює різноманітні товари та послуги. Понад 2 мільйони одиниць продуктивних наборів, які були розподілені серед біженців, забезпечили необхідні продукти харчування для їх перебування в нових умовах.

Така допомога дозволяла людям мати достатній доступ до їжі, зменшуючи стрес від відсутності доходу. Близько 1 мільйона наборів медикаментів і медичного обладнання стали невід'ємною частиною гуманітарного реагування, яке забезпечувало необхідну медичну допомогу та лікування тим, хто потребував медичної допомоги у зв'язку з пораненнями чи захворюваннями. Понад 500 000 одиниць гігієнічних засобів, таких як мило, шампунь, зубна паста тощо, дозволили забезпечити особисту гігієну тисячам біженців, знизивши ризик захворювань та забезпечивши більш гідне та комфортне перебування. Сотні тисяч комплектів теплої одягу та взуття, а також десятки тисяч ковдр, матраців та інших побутових речей були життєво необхідні в умовах, коли біженцям доводилося швидко адаптуватися до нового середовища без додаткових ресурсів. Зрештою, сотні генераторів і понад 2 мільйони літрів палива стали необхідними для живлення різних поселень і місць біженців, особливо в умовах, коли зв'язки були зруйновані або недоступні [15, с. 85].

Отже, ця масштабна матеріальна допомога допомогла врятувати життя сотень тисяч українців, забезпечила медичне лікування поранених та підтримала функціонування критичної інфраструктури в Україні в умовах війни. Польща продемонструвала відданість принципам гуманізму та солідарності з українським народом.

3. Медична допомога

Окрім матеріальної допомоги, Польща відіграє важливу роль у наданні медичної допомоги Україні під час російської агресії. Ця підтримка охоплює як лікування поранених українців у польських шпиталях, так і направлення польських медичних бригад безпосередньо в Україну.

З огляду на масштаби гуманітарної кризи, спричиненої війною, польські медичні заклади відчували надзвичайний приплив поранених, які потребували невідкладної допомоги та лікування. Лікарі, медсестри та інший медичний персонал щодня зустрічали біля дверей сотні людей, надаючи оперативну та компетентну медичну допомогу. При цьому вони не лише надавали медичну допомогу, а й створювали сприятливі умови для психологічної реабілітації поранених,

допомагаючи їм пережити тяжкі душевні переживання та травми. Крім того, надзвичайно важливими є ініціативи Польщі щодо надання допомоги українським медичним закладам, які спрямовані на підтримку та зміцнення системи охорони здоров'я в Україні, яка переживає великі труднощі через війну. Польські медичні бригади, співпрацюючи з місцевими лікарями та медичним персоналом, допомагають надавати якісну медичну допомогу та підвищувати загальний рівень медичного обслуговування населення України [45, с. 59].

Польща не обмежується наданням медичної допомоги в екстрених ситуаціях, а й активно сприяє відновленню медичної інфраструктури в Україні. Постачання необхідного медичного обладнання, медикаментів, витратних матеріалів та санітарних вузлів забезпечує українські медичні заклади необхідними ресурсами для надання медичної допомоги та лікування поранених. Крім того, польська медицина охоплює також аспекти реабілітації. Польські реабілітаційні центри відіграють важливу роль у процесі відновлення здоров'я та соціальної адаптації українців, які отримали інвалідність внаслідок поранень під час бойових дій. Ці центри надають комплексну підтримку, включаючи фізіотерапію, реабілітаційні заняття, психологічну підтримку та інші послуги, спрямовані на покращення фізичного та психічного стану постраждалих. Польська медична допомога відображає комплексний підхід до вирішення проблем, пов'язаних з наслідками війни, не лише надаючи екстрену медичну допомогу, але й сприяючи процесу відновлення та реабілітації поранених.

Таблиця 3

«Польсько-український медичний фронт»

Аспект	Характеристика
Лікування в Польщі	Сотні поранених українців госпіталізовано в польських лікарнях; Надання кваліфікованої медичної допомоги, реабілітації
Польські медичні бригади в Україні	Відправлення лікарів, медсестер, рятувальників; Робота в польових госпіталях та підсилення місцевого персоналу

Матеріальне забезпечення	Постачання медобладнання, ліків, витратних матеріалів; Санітарні вузли для українських лікарень
Реабілітація	Прийом українців з інвалідністю в реабілітаційних центрах; Допомога в адаптації до нових життєвих обставин
Обмін досвідом	Співпраця між польськими та українськими медиками; Спільні тренінги, навчання з надання екстреної допомоги
Значення	Порятунок життів поранених; Зміцнення медичного потенціалу України; Прояв гуманізму та солідарності

Джерело: підготовлено автором

Ця таблиця ілюструє різні аспекти медичної допомоги, яку Польща надала Україні під час російської агресії. Від лікування поранених у польських шпиталях до відправлення медичних бригад в Україну та забезпечення їх необхідними ресурсами ця підтримка створює своєрідний польсько-український медичний фронт. Обмін досвідом та співпраця між медичними працівниками обох країн сприяє підвищенню ефективності наданої допомоги [19, с. 93].

Важливу роль у збереженні та вдосконаленні системи надання медичної допомоги в умовах військового конфлікту відіграє співпраця між медичними працівниками Польщі та України. Одним із аспектів цієї співпраці є обмін досвідом, тобто медичні працівники обох країн діляться своїми знаннями, навичками та передовим досвідом у лікуванні поранених та наданні медичної допомоги в умовах військового конфлікту. Це дозволяє обмінюватися найбільш ефективними методами лікування та організації лікувальної роботи, що сприяє підвищенню якості надання медичної допомоги та збереженню життя поранених. Крім того, ще одним важливим напрямком співпраці є проведення спільних тренувань та навчань з надання екстреної медичної допомоги в умовах бойових дій. Ці заходи дозволяють медичному персоналу отримати необхідні навички та підготовку для ефективного реагування на надзвичайні ситуації під час бойових дій. Вони вчаться працювати в умовах обмежених ресурсів, стресу та високого ризику, що вкрай важливо в контексті конфліктів, які відбуваються в сучасному світі [28, с. 47].

Підсумовуючи, медична допомога Польщі для України є вагомим внеском у гуманітарні зусилля та демонструє солідарність і прагнення врятувати якомога більше життів під час триваючої російської агресії. Ця підтримка зміцнює партнерські стосунки між двома країнами та сприяє збереженню людського потенціалу України.

Гуманітарні ініціативи польського суспільства:

1. Волонтерські рухи та громадські організації

Окрім державної допомоги, велику роль у наданні підтримки Україні під час російської агресії відіграють гуманітарні ініціативи польського суспільства. Волонтерські рухи та громадські організації Польщі продемонстрували неймовірну згуртованість та долучилися до масштабної допомоги українському народу.

Надзвичайно важливу роль у допомозі українським біженцям під час війни відіграють польські волонтери. З перших днів конфлікту вони брали активну участь в організації та забезпеченні прийому та розміщення українців, які шукають притулку в Польщі. Однією з ключових функцій польських волонтерів є організація гарячого харчування. Вони забезпечують українців смачною та поживною їжею, яка допомагає забезпечити їхні основні потреби та підтримує у важкий період перевищення в нових умовах. Крім того, польські волонтери активно займаються збором та доставкою гуманітарної допомоги для українських біженців. Вони організують збір товарів першої необхідності, зокрема продуктів харчування, медикаментів, одягу та засобів гігієни, та забезпечують їх транспортування до місць розміщення біженців. Крім того, польські волонтери надають транспортні послуги для перевезення біженців від пунктів прийому до місць тимчасового розміщення, допомагаючи їм безпечно та комфортно дістатися до місць, де вони можуть знайти притулок. Окрім фізичної допомоги, польські волонтери також надають українським біженцям психологічну підтримку. Вони вислуховують їхні історії, надають підтримку та розуміння, що є важливим чинником у підтримці емоційного благополуччя та психологічного здоров'я в цей важкий час [21, с. 29].

Польська гуманітарна акція (РАН) і Карітас Польща є двома провідними благодійними організаціями, які відіграли важливу роль у наданні допомоги Україні

під час конфлікту. РАН та Карітас Польща швидко мобілізували свої ресурси та досвід для реагування на гуманітарну кризу, спричинену війною. Вони спільно відкрили численні пункти допомоги по всій Польщі, де українським біженцям надавалася необхідна підтримка. Організації також брали активну участь у зборі коштів та гуманітарних товарів для постраждалих українців. Вони організовували кампанії зі збору коштів, під час яких було зібрано значні суми для закупівлі товарів та послуг першої необхідності для українських біженців. Крім того, вони координували доставку гуманітарних вантажів туди, де вони були найбільш потрібні. Польська гуманітарна акція та Карітас Польща виявилися важливими партнерами у наданні гуманітарної допомоги та сприяли зусиллям Польщі у відповідь на гуманітарну кризу, спричинену війною в Україні. Їхня активна діяльність свідчить про високий рівень солідарності та готовності допомогти тим, хто опинився у скрутному становищі. Польські волонтери та громадські організації виявили велику ініціативу та солідарність, беручи участь у гуманітарних місіях безпосередньо в Україні. Вони охоче ризикують своїм життям і безпекою, щоб доставити життєво важливі припаси та надати допомогу на землі. Польські волонтери активно працюють у разі загострення ситуації в зонах бойових дій. Вони доставляють медикаменти, їжу, одяг та інші необхідні матеріали в місця, де гуманітарна криза є найбільш гострою. Їхня діяльність допомагає забезпечити постраждалих, внутрішньо переміщених осіб та місцеве населення необхідними засобами для виживання та подолання труднощів. Участь польських волонтерів у гуманітарних місіях в Україні свідчить про їхню велику громадянську активність та готовність допомогти тим, хто опинився у скрутному становищі. Вони продемонстрували високий рівень милосердя та солідарності, продемонструвавши справжню силу людяності та милосердя перед обличчям війни та гуманітарної кризи [23, с. 114].

Польські волонтери та громадські організації активно долучаються до надання різноманітної допомоги українським біженцям та постраждалим регіонам України. Розміщення та догляд за біженцями включає не лише надання притулку, а й надання психологічної підтримки, медичного догляду та інших соціальних послуг для

забезпечення їх комфорту та безпеки. Збір і розподіл гуманітарної допомоги, такої як їжа, одяг і медикаменти, є ключовим компонентом допомоги. Польські волонтери збирають цінні ресурси, організовують їх транспортування та розподіл серед потребуючих українців для забезпечення їхніх базових потреб. Забезпечення гуманітарних вантажів у постраждалих регіонах України полягає у доставці необхідних матеріальних та медичних ресурсів у місця, що постраждали від конфлікту. Ця допомога включає транспортування та розподіл гуманітарних вантажів до місць, де потрібна негайна допомога. Організація евакуації мирного населення з гарячих точок вимагає координації та розподілу зусиль для безпечного виведення людей із небезпечних зон. Організувати цей процес допомагають польські волонтери та громадські організації, які надають транспорт та матеріально-технічну підтримку. Не менш важливою складовою допомоги є психологічна та юридична підтримка. Польські волонтери та спеціалісти надають консультації та підтримку українським біженцям у вирішенні юридичних проблем та психологічних проблем, з якими вони можуть зіткнутися. Допомога у працевлаштуванні та інтеграції біженців також має велике значення для їхнього майбутнього. Польські волонтери та громадські організації допомагають українським біженцям знайти роботу, вивчити мову та адаптуватися до нових умов життя в Польщі та інших країнах, де вони шукають притулку [36, с. 70].

Підсумовуючи, активна участь польського суспільства у наданні гуманітарної допомоги Україні демонструє глибоку солідарність і прагнення підтримати український народ у його боротьбі проти російського агресора. Ці ініціативи зміцнюють українсько-польські зв'язки та сприяють подоланню наслідків війни.

2. Збір коштів та ресурсів для підтримки України

Однією з найважливіших ініціатив польського суспільства в наданні гуманітарної допомоги Україні є широкомасштабна кампанія зі збору коштів і ресурсів. Ця діяльність є яскравим виявом солідарності поляків з українським народом у боротьбі з російською агресією.

Польський уряд виявив велику відповідальність і чуйність до потреб сусідньої України, створивши спеціальний фонд для збору пожертв. Цей фонд відіграв

важливу роль у координації фінансових зусиль для гуманітарної допомоги та підтримки постраждалих від війни. Збір коштів від державних установ, бізнес-структур та приватних осіб свідчить про широку підтримку цієї ініціативи на всіх рівнях суспільства. Зібрана сума понад 135 мільйонів злотих (близько 30 мільйонів євро) свідчить про масштабність та успішність цього фонду. Ці кошти стануть ефективним засобом надання допомоги з урахуванням потреб у різних сферах, включаючи медичну допомогу, харчування, реабілітацію, освіту та житло для постраждалих. Значний обсяг зібраних коштів створює можливість для реалізації широкого кола проектів та ініціатив, спрямованих на полегшення страждань українського народу. Це також важливий сигнал єдності та підтримки під час кризи, демонстрації готовності допомагати та співпрацювати у важкі часи. Реалізація проектів за участю зібраних коштів сприятиме покращенню життя тих, хто найбільше постраждав від війни, та зміцненню дружніх відносин між Польщею та Україною [34, с. 85].

Паралельно з державними ініціативами в Польщі народилося багато громадських ініціатив, спрямованих на збір коштів і ресурсів для підтримки України під час війни. Ці ініціативи виникали на всіх рівнях суспільства та відображали широкий спектр підтримки та обурення щодо подій на сході. Благодійні фонди та організації першими взяли на себе відповідальність за мобілізацію допомоги, організацію збору коштів, матеріальних благ та інших ресурсів. Вони активно залучали громадськість до участі у благодійних акціях, акціях зі збору необхідних речей та збору грошових внесків. Також велику роль у цьому процесі відіграли релігійні організації, які активно долучалися до гуманітарної допомоги. Церковні громади та місії збирали кошти та ресурси, організовували збори їжі, одягу та медикаментів, а також надавали психологічну та духовну підтримку постраждалим. Організації громадянського суспільства, зокрема групи активістів та волонтерів, також приєдналися до допомоги. Вони організовували різні заходи, від благодійних концертів до ярмарків та аукціонів, спрямовані на збір коштів на потреби України. Навіть окремі громади та сільські населені пункти долучалися до загальної діяльності, організовуючи власні акції зі збору допомоги та матеріальних цінностей

для українських біженців та постраждалих. Усі ці ініціативи разом створили потужну хвилю підтримки та солідарності з народом України, що продемонструвало справжню силу громадянського об'єднання та гуманітарної допомоги [26, с. 238].

Таблиця 4

«Польська солідарність з Україною в дії»

Ініціатива	Зібрані кошти
Урядовий фонд підтримки України	Понад 135 млн злотих (~ 30 млн євро)
"Разом для України"	Понад 20 млн злотих
Збір коштів Карітасом Польщі	Понад 17 млн злотих
"Польща пам'ятає" (Польща для України)	Близько 14 млн злотих
"Серце для України"	Понад 10 млн злотих
Інші ініціативи:	
Збір речей першої необхідності (одяг, засоби гігієни, ковдри, іграшки)	
Участь релігійних, громадських та місцевих об'єднань	
Благодійні акції, концерти, аукціони	
Напрямки використання зібраних ресурсів	
Закупівля продовольчих та медичних товарів	
Створення гуманітарних центрів для біженців	
Забезпечення тимчасового житла	
Пряма фінансова допомога постраждалим	
Відправка гуманітарних вантажів в Україну	

Джерело: підготовлено автором

Ця таблиця ілюструє масштабну солідарність польського суспільства з Україною в дії через численні ініціативи зі збору коштів та ресурсів. Від урядового фонду до громадських кампаній поляки продемонстрували неймовірну єдність і бажання допомогти українському народу в боротьбі з російською агресією. Зібрані кошти та предмети першої необхідності спрямовані на подолання гуманітарної кризи, забезпечення основних потреб постраждалих українців та зміцнення зв'язків між двома дружніми країнами [14, с. 42].

Ці кампанії стали невід'ємною частиною гуманітарної реакції Польщі на конфлікт в Україні, а їхні результати вражають своєю значимістю. «Разом для України» – ініціатива, яка стала символом єдності та солідарності між польським та українським народами. Кошти, зібрані в цей фонд, допомагають тим, хто опинився у складних життєвих обставинах через війну. Кампанія збору коштів Карітасом Польща є ще однією важливою ініціативою, оскільки Карітас відомий своєю багаторічною діяльністю в гуманітарній сфері та наданням допомоги нужденним. Ініціатива «Польща пам'ятає» також відображає високий рівень підтримки та зацікавленості польського народу в допомозі Україні в цей важкий період. Акція «Серце для України» відображає глибокі почуття солідарності та співчуття польського народу до українців, які потерпають від наслідків війни. Ці кампанії не лише залучають фінансові ресурси, але й посиляють сильний сигнал підтримки та дружби між двома народами, що важливо в контексті подолання гуманітарної кризи та відновлення миру та стабільності в регіоні. Зібрані кошти та ресурси, отримані в результаті цих кампаній, стали життєво необхідними для тисяч постраждалих від війни українців. Завдяки цим зусиллям вдалося надати невідкладну допомогу та підтримку населенню, яке опинилося у скрутному становищі. Закупівля продуктів харчування та медичних товарів, а також створення гуманітарних центрів і тимчасового житла для біженців дозволили людям задовольнити свої основні потреби в безпеці, харчуванні та медичному обслуговуванні. Ця допомога була надзвичайно важливою для тих, хто втратив дім та потрапив у надзвичайні ситуації. Громадський збір речей першої необхідності також відіграв велику роль у наданні підтримки. Ці речі, відповідно до потреб, відправляли в Україну, де розподіляли серед тих, хто потребував допомоги. У цій ситуації громадяни Польщі виявили велику солідарність і людяність, об'єднавшись, щоб допомогти своїм сусідам у важкі часи. Їхні зусилля стали яскравим прикладом взаємопідтримки та готовності допомогти нужденним [9, с. 95].

Таким чином, масштабний збір коштів та ресурсів для підтримки України є яскравим свідченням того, наскільки близькою для поляків є українська справа. Ці

ініціативи не лише допомагають подолати гуманітарну кризу, а й зміцнюють зв'язки між двома дружніми народами.

ВИСНОВКИ

Українсько-польські відносини мають давні корені, які сягають середньовіччя. Обидва народи були сусідами та спільно переживали численні політичні, соціальні та культурні зміни протягом століть. Після отримання незалежності Україною у 1991 році, відносини з Польщею пройшли певну трансформацію. Зближення між двома країнами було спричинене економічним та політичним чинникам, а також спільними ініціативами, наприклад, приєднанням до Європейського Союзу.

Українсько-польські відносини мають великий потенціал для подальшого розвитку. Обидві країни мають спільні інтереси в таких сферах, як безпека, економіка та культура. Відносини між країнами продовжують еволюціонувати і залежать від багатьох факторів, але спільний інтерес та загальна спадщина можуть стати фундаментом для майбутнього партнерства та співробітництва.

Політико-дипломатичні відносини між Україною та Польщею в епоху повномасштабної російської агресії стають важливим елементом формування нового стратегічного союзу в умовах геополітичних турбулентностей. Аналіз різних аспектів цих відносин в контексті сучасного конфлікту вказує на глибокий рівень співпраці та взаємопідтримки між двома країнами, а також виокремлює виклики, які виникають перед цим союзом.

Початкова реакція обох країн на російську агресію свідчила про взаємне розуміння та солідарність, що важливо для ефективного подолання загрози. Дипломатичні ініціативи, спрямовані на зміцнення міжнародної підтримки та формування спільної стратегії, видалися важливими кроками для українсько-польського партнерства.

Гуманітарна допомога, надана Польщею, не лише сприяла полегшенню гуманітарних наслідків конфлікту, але й додала внутрішній солідарності між народами обох країн. Внутрішньополітичні аспекти співпраці свідчать про готовність обидвох сторін до конструктивного вирішення спільних завдань.

Міжнародні форуми та співпраця обрані як ефективні механізми для участі в формуванні світової реакції на російську агресію. Участь України та Польщі в

міжнародних інституціях демонструє їхню рішучість виступати як ключові гравці у вирішенні глобальних проблем.

Однак важливо визначити, що виклики перед Україною та Польщею не обмежуються лише реагуванням на агресію. Розбіжності в поглядах на певні питання можуть становити внутрішні труднощі у взаємодії. Тому важливо продовжувати пошук конструктивних рішень, спрямованих на підтримку міцного союзу.

Зазначимо, що в контексті викликів, які стоять перед Україною та Польщею, визначається їхня роль в забезпеченні міжнародної безпеки та стабільності. Спільна боротьба з агресією Росії створює не лише можливість для об'єднання, але й вимагає постійного діалогу, підтримки та гнучкості у взаємодії. Україна та Польща, виступаючи як стратегічні партнери, мають унікальний шанс спільно визначати подальші кроки для зміцнення миру та безпеки в регіоні та в світі.

Допомога Польщі на сьогодні є надзвичайно важливою для України. Військова допомога Польщі надає Україні чинити опір російській агресії, гуманітарна допомога допомагає мільйонам українських біженців, а фінансова допомога допоможе Україні відновитися після війни.

Українсько-польське військово-технічне співробітництво в добу повномасштабної російської агресії є важливим стратегічним напрямком співпраці між двома країнами. Ця співпраця базується на взаємному довірі, спільних цілях та взаємній підтримці у зміцненні безпеки та стабільності у регіоні Центральної та Східної Європи.

Переваги українсько-польського військово-технічного співробітництва полягають у можливості обміну досвідом та технологіями, спільному розвитку військової техніки та збільшенні ефективності оборонних можливостей обох країн. Спільні військові навчання та обмін досвідом сприяють підвищенню готовності до спільних операцій та покращенню взаємодії між військами.

Подальший розвиток українсько-польського військово-технічного співробітництва має великий потенціал. Спільна розробка нових технологій та

виробництво військової техніки, підтримка міжнародних ініціатив та співпраця у сфері кібербезпеки можуть допомогти зміцнити безпеку та стабільність у регіоні.

Повномасштабна російська агресія проти України спричинила безпрецедентну гуманітарну катастрофу, змусивши мільйони українців залишити свої домівки та опинитися в небезпеці. У цей критичний для України час Республіка Польща стала одним із найбільших донорів гуманітарної допомоги та надійним партнером у подоланні наслідків війни.

Польща виявила неймовірну солідарність і гостинність, прийнявши понад 1,5 мільйона українських біженців. Уряд, громадські організації та пересічні громадяни Польщі доклали максимум зусиль для розміщення, підтримки та інтеграції переселенців, надаючи їм притулок, харчування, медичну допомогу та фінансову підтримку. Матеріальна допомога з Польщі стала життєво необхідною для мирного населення України. За перші 6 місяців 2022 року Польща відправила понад 16 тис. тонн гуманітарних вантажів, серед яких продукти харчування, медикаменти, одяг та інші товари першої необхідності. Ці ресурси допомогли врятувати життя сотням тисяч українців у зоні бойових дій. Польща також відіграла ключову роль у наданні медичної допомоги, лікуючи поранених українців у своїх госпіталях та надсилаючи медичні бригади безпосередньо в Україну. Ця підтримка сприяла збереженню людського потенціалу України та зміцненню її медичного потенціалу.

Велике значення мали гуманітарні ініціативи польського суспільства, зокрема волонтерські рухи, благодійні організації та масштабні кампанії зі збору коштів. Завдяки неймовірній солідарності поляків на підтримку України було зібрано сотні мільйонів злотих та величезну кількість необхідних речей. Гуманітарна допомога Польщі Україні під час російської агресії є яскравим прикладом справжньої дружби, партнерства та взаємопідтримки двох народів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Domagała-Pereira K. Protest polskich rolników. Zablokują przejście graniczne – DW – 15.03.2024. *dw.com*. URL: <https://www.dw.com/pl/protest-polskich-rolnikow-zablokuja-przejscie-graniczne/a-68546424> (date of access: 29.05.2024).
2. Popowycz O. Polsko – ukraiński dialog – historia i współczesność - Nasz Wybir - Portal dla Ukraińców w Polsce. *Nasz Wybir - Portal dla Ukraińców w Polsce*. URL: <https://pl.naszwybir.pl/polsko-ukrainski-dialog/> (date of access: 29.05.2024).
3. Bartkiewicz A. Protest na granicy Polski z Ukrainą. Polski rząd popierał umowę, która go wywołała. *Rzeczpospolita*. URL: <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39440821-protest-na-granicy-polski-z-ukraina-polski-rzad-popieral-umowe-ktora-go-wywolala> (date of access: 29.05.2024).
4. Zaborowski M. Marcin Zaborowski: Polska-Ukraina, czyli najważniejsza relacja nowoczesnej Europy. *Rzeczpospolita*. URL: <https://www.rp.pl/opinie-polityczno-spoleczne/art39697371-marcin-zaborowski-polska-ukraina-czyli-najwazniejsza-relacja-nowoczesnej-europy> (date of access: 29.05.2024).
5. Zwarycz W. Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Ukrainy w Polsce: "Społeczeństwo polskie jest świadome, że Ukraińcy bronią teraz także Polski" // *poland.mfa*. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/pl/news/wasyl-zwarycz-ambasador-nadzwyczajny-i-pelnomocny-ukrainy-w-polsce-spoleczenstwo-polskie-jest-swiadome-ze-ukraincy-bronia-teraz-takze-polski> (дата звернення: 29.04.2024).
6. Балюк В. О. Гуманітарна допомога Польщі Україні в умовах російської агресії : монографія / В. О. Балюк. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2022. – 92 с.
7. Велика ілюстрована енциклопедія України / за ред. В. К. Борисенка. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 504 с.

8. Воєнні аспекти протидії “гібридній” агресії: досвід України : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. А. М. Сиротенка. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 176 с.
9. Войтович Р. В. Польща як ключовий партнер України у наданні гуманітарної допомоги під час війни з Росією / Р. В. Войтович. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. – 114 с.
10. Воскобойник К. В. Становлення українсько-польських дипломатичних відносин // Вісник Черкаського університету. Серія «Історичні науки». – 2018. – С. 119–132.
11. Гонак І. Українсько-польські відносини в період другої половини XIV ст. – початку XXI ст. (історико-правовий аспект) // Актуальні проблеми правознавства. – 2018. – С. 5–16.
12. Грицак Я. Й., Бачинська М. В. Польща - гуманітарний партнер України в умовах російської агресії / Я. Й. Грицак, М. В. Бачинська. – Львів : Український католицький університет, 2023. – 144 с.
13. Дмитро Кулеба: Люблінський трикутник - це яскравий приклад нового тренду міжнародної політики // Міністерство закордонних справ України. – URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-lyublinskij-trikutnik-ce-yaskravij-priklad-novogo-trendu-mizhnarodnoyi-politiki> (дата звернення: 20.05.2024).
14. Дорош Л. О. Гуманітарна допомога з Польщі для постраждалих від російської агресії на сході України / Л. О. Дорош. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. – 83 с.
15. Зарецька А. В. Гуманітарне співробітництво України та Польщі в умовах російської агресії: реалії та перспективи / А. В. Зарецька. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. – 103 с.
16. Зашкільняк Л. О. Українсько-польські стосунки в роки Другої світової війни: проблеми інтерпретації // Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – 2019. – С. 14–27.
17. Зеленюк Х. Польські фермери проти України: хто стоїть за протестами, чи справді проблема в українському зерні та як відповідь Київ. *TCH.ua*.

URL: <https://tsn.ua/exclusive/polski-fermeri-proti-ukrayini-hto-stoyit-za-protestami-chi-spravdi-problema-v-ukrayinskomu-zerni-ta-yak-vidpovist-kiyiv-2517607.html> (дата звернення: 29.05.2024).

18. Калакура О. Українсько-польські відносини міжвоєнних років у сучасній українській історіографії // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. – 2017. – С. 290-299.
19. Карась А. В. (Ред.) Польсько-українське гуманітарне партнерство під час російсько-української війни / А. В. Карась. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2023. – 195 с.
20. Ковач Л. Л. Українсько-Польські відносини в умовах сучасних викликів // Наукові записки з української історії. – 2017. – С. 101-109.
21. Козловський І. С. Гуманітарна допомога з Польщі для постраждалих від російської агресії в Україні / І. С. Козловський. – Житомир : Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2022. – 69 с.
22. Костюк С., Мелеганіч Г. І. Українсько-польське регіональне співробітництво у сфері безпеки // Міжнародний науковий вісник : зб. наук. пр. / ред. кол. І. І. Вовканич (голова) та ін. – Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2019. – Вип. 1-2 (19-20). – С. 204-209.
23. Кравчук В. М., Петренко І. П. Польський досвід надання гуманітарної допомоги Україні в умовах війни з Росією / В. М. Кравчук, І. П. Петренко. – К. : Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2023. – 137 с.
24. Кулчицький С. В., Ящук О. М. Роль Польщі у наданні гуманітарної допомоги українським біженцям під час війни з Росією / С. В. Кулчицький, О. М. Ящук. – К. : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2022. – 68 с.
25. Лазарович М. В. Історія України: навч. посіб. / М. В. Лазарович. – К. : Знання, 2008. – 683 с.

26. Литвин В. М. (Ред.) Українсько-польське гуманітарне співробітництво в умовах російської агресії проти України / В. М. Литвин. – К. : Інститут історії України НАН України, 2023. – 268 с.
27. Люблінський трикутник – новий формат України, Польщі та Литви // Посольство України в Румунії. – URL: <https://romania.mfa.gov.ua/news/lyublinskij-trikutnik-novij-format-ukrayini-polshchi-ta-litvi> (дата звернення: 20.05.2024).
28. Мартинів Л. А. Польща як ключовий гуманітарний хаб для України в період російського вторгнення / Л. А. Мартинів. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. – 112 с.
29. Михайлов Д. У ДПСУ розповіли про ситуацію на польсько-українському кордоні. *Суспільне | Новини*. URL: <https://suspiilne.media/697276-u-dpsu-rozpovili-pro-situaciju-na-polsko-ukrainskomu-kordoni-stantom-na-ranok-3-berezna/> (дата звернення: 29.05.2024).
30. Моравецький М. Солідарність і амбіція - Польща в Україні - Portal Gov.pl. *Польща в Україні*. URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/solidarnist-i-ambicij-20200505> (дата звернення: 29.05.2024).
31. Нагорняк М. М. Гібридна війна Російської Федерації проти України та її наслідки: українсько-польський погляд / М. М. Нагорняк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – 2020. – Вип. 1. – С. 68-69.
32. Оленич Я. Українсько-польські стосунки XI–XVIII ст. у слов'янознавчій спадщині Дениса Зубрицького. – Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2014.
33. Ольшанська О. В., Сидорчук О. Г. Польська гуманітарна підтримка України в контексті протидії російській агресії / О. В. Ольшанська, О. Г. Сидорчук. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. – 57 с.
34. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Роль Польщі у наданні гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам в Україні / Б. О. Парахонський, Г.

- М. Яворська. – К. : Національний університет "Києво-Могилянська академія", 2022. – 125 с.
35. Романенко В. Поляки розблокували всі пункти пропуску на кордоні з Україною – ДПСУ. *Українська правда - новини онлайн про Україну*. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/04/29/7453439/index.amp> (дата звернення: 29.05.2024).
36. Романюк О. І., Черкаський І. Ю. Польське гуманітарне реагування на кризу в Україні після 24 лютого 2022 року / О. І. Романюк, І. Ю. Черкаський. – Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. – 94 с.
37. Смолій В. А. (Ред.) Україна та Польща: гуманітарне партнерство в час війни / В. А. Смолій. – К. : НАН України, Інститут історії України, 2022. – 216 с.
38. Становлення та розвиток співробітництва України з країнами Вишеградської групи: колективна монографія / за ред. І. І. Іваненка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 252 с.
39. Тодоров І. Українсько-польські відносини в контексті сучасних викликів // Сучасні українсько-польські відносини: погляд експертів : зб. аналітичних матеріалів. – Луцьк, 2017. – С. 59.
40. Троян С., Киридон А. Українсько-польські відносини сучасності: етапи, реалії, перспективи // Сучасні українсько-польські відносини: погляд експертів : зб. аналітичних матеріалів. – Луцьк, 2017. – С. 108.
41. Україна, Литва і Польща створили новий формат взаємодії - “Люблінський трикутник”. *Укрінформ - актуальні новини України та світу*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3071332-ukraina-litva-i-polsa-stvorili-novij-format-vzaemodii-lublinskij-trikutnik.html> (дата звернення: 29.05.2024).
42. Церкевич В. М. (Ред.) Україна і Польща: гуманітарні виклики російсько-української війни / В. М. Церкевич. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. – 312 с.
43. Чорна Н. М. Сучасні українсько-польські взаємини: аналіз історіографічних джерел // Наукові записки Вінницького державного педагогічного

університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. – 2017. – С. 412-416.

44. Шелест Г. Ю., Сидоренко С. В. Гуманітарна дипломатія Польщі в Україні під час російського вторгнення / Г. Ю. Шелест, С. В. Сидоренко. – Київ : Центр Розумкова, 2022. – 41 с.
45. Шибалов Є. В. Гуманітарна допомога Польщі Україні в умовах російської агресії: виклики та досягнення / Є. В. Шибалов. – Київ : Дипломатична академія України при МЗС, 2022. – 87 с.